

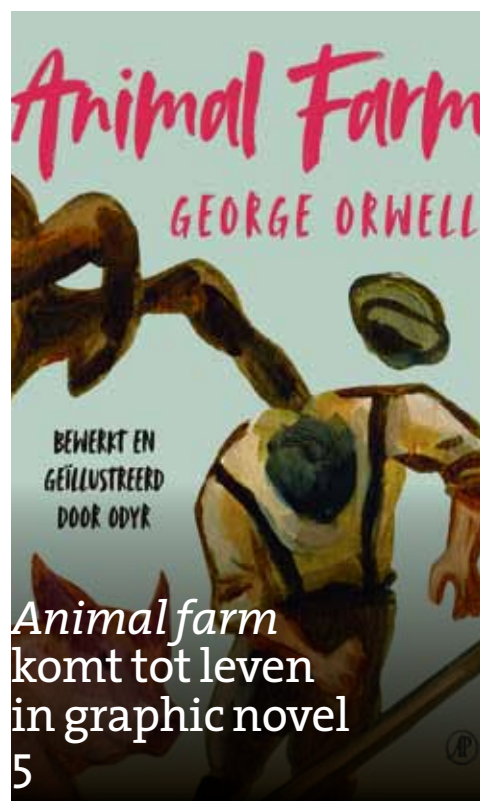
Het plan
 van Jonathan
 Safran Foer om de
 wereld te redden

Zie pagina 25

JEFF MERMELSTEIN

Oek de Jong
 over zijn liefde
 voor schilderkunst
 3

Animal farm
 komt tot leven
 in graphic novel
 5

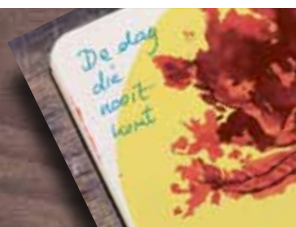

Het Orwelliaanse
 toekomstbeeld
 van Rob Hart
 15

Wie is nou
 de echte
 Sinterklaas?
 18

BESTE BOEK VOOR JONGEREN 2019
 DE DAG DIE NOOIT KOMT
OLIVER REPS
 WWW.DEHARMONIE.NL

Genade van Mirjam Vriend

Over familiegeheimen, depressies binnen het gezin en de
 bijzondere band tussen moeder en dochter

Een fascinerende beschrijving van familietrauma's die
 generaties lang doorwerken. Bram Bakker, psychiater

LOSSE DELEN

REDACTIONEEL

Pepernoten

Als ik het me goed herinner was ik nog aan het nagenieten van de zomervakantie toen ik de eerste pepernoten van het jaar alweer in de winkels zag liggen. Hoewel ik erg van de winterse feestdagen houd en alle lekkernijen die daarbij horen, is dit zelfs voor mij wat te gek! Thuis hadden wij altijd de stelregel: ‘Voordat Sinterklaas in het land is, geen pepernoten in huis.’ En daar houd ik me nog steeds heilig aan, ten minste...

Als het om boeken gaat, blijk ik toch een stuk minder principieel te zijn. Toen ik het prachtige *Het Geheime Boek van Sinterklaas* van schrijfster Floortje Zwigtman en illustrator Sassafras De Bruyn (p. 18) onder ogen kreeg, kon ik niet wachten om erin te beginnen, ook al is de Goedheiligman in de verste verte nog niet te bekenen. Om nog maar te zwijgen van het heerlijke kerstdiner dat ik al voor me ging zien door *Aan tafel met Charles Dickens* (p. 27) en de goede voornemens voor het nieuwe jaar waartoe Jonathan Safran Foer me met *Het klimaat zijn wij* (p. 25) inspireerde. Het mag duidelijk zijn, deze november-editie van de *Boekenkrant* staat boordevol winters leesvoer om de eerste koude dagen van het jaar te trotseren. Hopelijk kunt u net als ik wat minder streng voor uzelf zijn, want bij lezing van *Het Geheime Boek van Sinterklaas* kunnen de zelfgemaakte pepernoten naar het middeleeuwse recept daaruit natuurlijk niet ontbreken.

Janneke Blok, redacteur Boekenkrant
janneke@boekenkrant.com

ZIE PAGINA 18

AANBIEDING

Wil jij een abonnement op de *Boekenkrant*?
Blader gauw door naar de bon op pagina 34

NIEUWS

+++ Afgelopen maand werd **tweemaal** de Nobelprijs voor de Literatuur uitgereikt. Die van **2018** ging naar de Poolse schrijfster **Olga Tokarczuk**, van wie onder meer *De rustelozen* en *De Jacobsboeken* bij Uitgeverij De Geus verschenen. De prijs van **2019** werd gewonnen door **Peter Handke** uit Oostenrijk. Hij leek lange tijd uitgesloten als kandidaat, vanwege zijn grafrede bij de uitvaart van de **Servische ex-president Milosevic**. De jury oordeelde dat de prijs om literatuur gaat, niet om politiek. +++ Altijd al eens willen weten hoe het huis van een **wereldberoemde** thrillerauteur er vanbinnen uitziet? **Stephen**

JACK KROZIEBEN

SAVANNAH BAY
GESCHIEDENIS VAN EEN
BIJZONDERE BOEKWINKEL
1975-2019

King maakt dat nu mogelijk door zijn huis open te stellen als museum en **schrijversretraite**. Je kunt er het archief en de werken van de schrijver bewonderen en er met **vier andere schrijvers** verblijven. Het is overigens niet de bedoeling dat het huis in de Amerikaanse stad **Bangor** een toeristische attractie wordt. +++ De boekhandel **Savannah Bay** bestaat 35 jaar. Wat ooit begon als een vrouwenboekwinkel, is inmiddels een literair **middelpunt**

voor **diversiteit** in Utrecht. Dat wordt op 6 november gevierd in Tivoli-Vredenburg, waar onder anderen **Ali Smith** en **Radna Fabias** zullen optreden. Daarbij wordt ook het jubileumboek gepresenteerd, dat de **Women in Print**-movement verbeeldt en de vrijwilligers die de boekhandel runnen een gezicht geeft. +++ De afgelopen **Frankfurter Buchmesse** heeft weer goede zaken gedaan voor het internationale succes van **Hendrik Groen**. De vertaalrechten

werden onder andere verkocht aan de Amerikaanse uitgeverij Grand Central en aan het Duitse Piper Verlag. De boeken zijn nu beschikbaar in maar liefst **37** verschillende talen. In **Polen** is er zelfs een **Omanido-club** opgericht. +++ Op 29 oktober heeft schrijver en bioloog **Midas Dekkers** de eerste **Drs. P Trofee** in ontvangst genomen, vernoemd naar de in 2015 overleden dichter. De prijs is bestemd voor auteurs en kunstenaars die **creatief en humoristisch** met de Nederlandse taal omgaan. Normaal gesproken komen zij niet in aanmerking voor literaire prijzen, omdat die ‘nu eenmaal uitsluitend aan **Serieuze Schrijvers** worden toebedeeld’, aldus de jury. +++

INHOUDSOPGAVE

LITERATUUR

Oek de Jong, <i>Zwarte schuur</i>	3
Ellen Deckwitz, <i>Hogere natuurkunde</i>	4
Jeroen Siebelink, <i>Pels</i>	4
George Orwell, <i>Animal farm</i>	5
Mattias Edvardsson, <i>Een heel gewoon gezin</i>	7
Stephan Enter, <i>Pastorale</i>	9

SPANNING

Ted Chiang, <i>Wat er van ons wordt verwacht</i>	13
Tjerk Lammers, <i>Voetspoor</i>	13
Rob hart, <i>Cloud Inc.</i>	15

JEUGD

Floortje Zwigtman, <i>Het geheime boek van Sinterklaas</i>	18
Aefke ten Hagen, <i>Mijn moeder kookt soep van tafelpoten</i>	19
Tippagina boekenseries	21

NON-FICTIE

Rory Sutherland, <i>Alchemie</i>	24
Piet Boncquet, <i>Kinderen van het verzet</i>	24
Jonathan Safran Foer, <i>Het klimaat zijn wij</i>	25
Josephine van My Inner Victorian, <i>Aan tafel met Charles Dickens</i>	27

BOEKHANDEL

De dertig bestverkochte boeken in Nederland en Vlaanderen	30
Kijkje in de keuken bij het evenement van Mirjam Vriend	31
Deze boekhandels verspreiden de <i>Boekenkrant</i>	32
Op bezoek bij boekhandel Blokker, Heemstede	33

VOOR DE LEZER

Lezer aan het woord	35
Win een boek	35
Colofon	35

ERWIN SUVAAL

www.cviijiontwerpers.nl

INTERVIEW

Confrontatie met het verleden

Aan het begin van de succesvolle roman *Zwarte schuur* van Oek de Jong loopt schilder Maris Coppoolse rond op zijn eigen overzichts-tentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam. De schrijfkunst van De Jong brengt de grote doeken van Maris tot leven.

Door Hugo Jager

‘Maris is een figuratieve schilder met een heel expressief gebaar. Absoluut geen fijnschilder,’ zegt de auteur. ‘Ik ben mijn leven lang al geïnteresseerd in de

schilderkunst. Bij het creëren van deze hoofdpersoon heb ik gedacht aan schilders als Francis Bacon, Erik Andriess en Marlene Dumas.’ De Jong ging in de zomer van 2014 naar de opening van de retrospectieve tentoonstelling van die laatste kunstenaar. ‘De museumdirecteur uit *Zwarte schuur* is gebaseerd op de toenmalige directeur Beatrix Ruf van het Stedelijk. Zij opende de expositie en het was vast en zeker een verspreking, maar ze zei: “*Painting is an old fashioned art.*” In het boek laat de schrijver Maris daar keihard tegenin gaan. ‘Dat is een hartenkreet van mezelf,’ legt De Jong uit. ‘Er wordt al dertigduizend jaar geschilderd en dat gaat echt niet ophouden omdat we nu installaties en videokunst hebben!’ De betrokkenheid van de auteur, die kunstgeschiedenis studeerde, komt naast zijn boek binnenkort ook tot uiting in een tentoonstelling. Hij werkt samen met Kunstmuseum Den Haag (voorheen Gemeentemuseum) aan een expositie over de Nederlandse schilderkunst in de periode 1980-2020. ‘We willen een overzicht geven van wat

Oek de Jong, *Zwarte schuur*, Uitgeverij Atlas Contact, 496 pagina's (€ 24,99)

Oek de Jong

MARIE-JEANNE VAN HÖVELL TOT WESTERFLIER

er in die veertig jaar gebeurd is.’ Ook fotografie speelt een rol in *Zwarte schuur*. Maris’ stiefdochter is namelijk fotografe. ‘In een passage die het boek uiteindelijk niet haalde, zegt zij dat schilderen een langzame kunst is,’ vertelt De Jong. ‘Een schilderij moet je lezen. Je kunt het niet in één keer tot je nemen. Fotografie daarentegen is een snelle kunst. Je neemt een foto in één keer tot je, terwijl er genoeg schilderijen zijn waar je een uur naar kunt kijken. Het licht is steeds anders en je bent zelf in een andere stemming. Een schilderij is voor mij daarom meer een levend ding dan een foto.’

HET DRAMATISCHE ZEELAND

Een deel van *Zwarte schuur* speelt zich af in Zeeland. De schrijver beziet het Zeeuwse landschap zoals een schilder dat zou doen. Hij benadrukt dat in die provincie het licht steeds anders is. ‘Door het getij verandert

de omgeving. Zeearmen veranderen door de lichtval en de weersgesteldheid. Prachtig en aantrekkelijk, maar er gaat ook dreiging van de zee uit. Dat is het dramatische landschap van Zeeland.’ Hoewel er veel zijn afgebroken, doemen er nog een aantal traditionele zwart geteerde schuren op. In zo’n schuur pleegde Maris in zijn jeugd een afschuwelijke daad die hem de rest van zijn leven zal blijven achtervolgen. Hij verlaat Zeeland, maar steeds wordt hij met het verleden geconfronteerd. Zo manifesteren zich in het leven van Maris twee Zeeuwse vrouwen. In een bui van neerslachtigheid ontmoet hij de aan heroïne verslaafde Ilse. ‘Hij gaat voor haar zorgen. Zij dwingt hem om weg te kijken van zichzelf en daardoor kan hij uit zijn depressie komen,’ aldus De Jong. Het lijkt haast een vorm van boetedoening. Dat wordt versterkt doordat Maris in die periode werkt aan schilderijen die geïnspireerd zijn op de altaarstukken van Matthias Grüne-

‘Er wordt al dertigduizend jaar geschilderd en dat gaat echt niet ophouden omdat we nu installaties en videokunst hebben!’

wald, waarop de kruisiging van Christus magnifiek is vastgelegd. De Jong geeft aan dat hij dit in zijn boek niet expliciet maakt, maar je dit zeker zo kunt zien: ‘Door iemand anders te helpen, helpt hij zichzelf.’ De andere vrouw is Albertina, die hij tijdens een vakantie ontmoet. Inspiratiebron voor dit personage was Mathilde Willink, vrouw van de schilder Carel Willink. ‘Eerst vond ik haar vooral een hele flamboyante dame. In een interview hoorde ik dat ze met een zwaar Zeeuws accent sprak en dat vond ik innemend. Toen ik me verder in haar ging verdiepen raakte ik ervan overtuigd dat ze een hele intelligente en interessante vrouw was. Mathilde is als kind verstoet door haar ouders. Zowel zij als Maris wijken allebei heel sterk af, en voor beiden wortelt dat in hun kindertijd.’

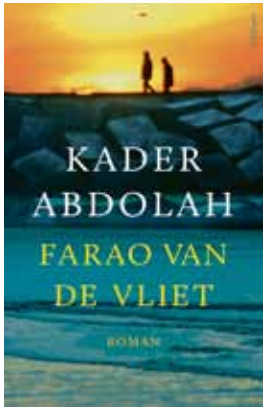
OGENSCHIJNLIJKE EENVOUD

De jeugd van Maris wordt bruusk verstoord door zijn misdaad. ‘Het was de grootste opgave van het boek om me te verplaatsen in iemand die met zo’n trauma leeft. Ik heb het via de hedendaagse wetenschap benaderd, die ervan uitgaat dat een trauma een onomkeerbare verandering in je hersenen teweegbrengt. Je moet leren leven met verschijnselen als nachtmerries en zweetaanvallen. Daarnaast heb ik me verdiept in mensen die de Holocaust overleefden. Maar uiteindelijk laat ik mij bij het schrijven toch vooral leiden door intuïtie en inlevingsvermogen. Ik moet het voor het grootste deel gewoon uit mezelf halen. Je kunt mijn stijl typeren als ogenschijnlijke eenvoud. Maar dan met veel nadruk op ogenschijnlijk, want ik werk er heel hard aan. Stijlvoorbeelden zitten voor mij altijd in de muziek.’ De Jong trekt een parallel met de muziekstukken van Mozart. Die zijn heel moeilijk te spelen, maar lijken eenvoudig, licht en helder. Daarmee zijn ze voor iedereen toegankelijk, net als *Zwarte schuur*.

BOEKENKRANT TIPT

DE FARAO
VAN DE VLIET

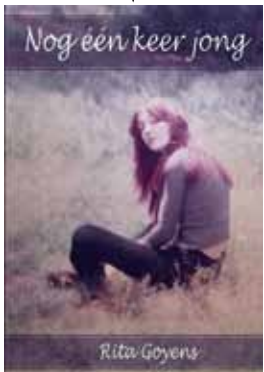
De beroemde Egyptoloog Herman Raven is zijn herinneringen kwijt en weet niets meer van zijn grootse carrière. Gelukkig kan zijn oude kameraad Abdolkarim Ghasem als zijn geheugen functioneren. Wanneer Herman zijn grootste geheim in de slotfase van zijn leven naar buiten brengt, blijkt dit onverwachte gevolgen te hebben. In deze laatste akte van hun levens wordt de vriendschap tussen Herman en Abdolkarim op de proef gesteld.

Kader Abdolah, *De farao van de Vliet*, Uitgeverij Prometheus, 224 pagina's (€ 20,99)

NOG ÉÉN KEER JONG

In het jaar 2039 biedt een nieuwe therapie de mogelijkheid om twee weken uit je verleden te herbeleven. Zes zeventigers spreken iedere week in een café met elkaar af. Wanneer één van hen ernstig ziek wordt en ervan droomt om weer even jong te zijn, zet dat ook de anderen aan tot denken. Iedereen heeft zijn eigen motief om terug te keren naar de laatste weken van 1986, maar de therapie heeft ook zijn consequenties...

Rita Goyens, *Nog één keer jong*, Uitgeverij Schrijverspunt, 176 pagina's (€ 16,99)

EEN LOSSE DRAAD

Engeland, 1932. De weduwe Violet Speedwell wordt door de maatschappij als 'overtollige' vrouw gezien. Om haar verstikkende moeder te ontvluchten en haar eigen plek te vinden, verhuist ze naar Winchester. Ze sluit zich aan bij een groep borduursters, die knielkussens voor de kathedraal maken. Wanneer een nieuwe wereldoorlog onvermijdelijk lijkt, is Violets nieuw verworven onafhankelijkheid niet zo vanzelfsprekend meer.

Tracy Chevalier, *Een losse draad*, vertaling: Anke ten Doeschate, Uitgeverij Orlando, 352 pagina's (€ 21,50)

DICHTER VAN DIENST

De eenzame uitvaart was de levensopdracht van F. Starik. Een taak die hij tot het einde is blijven vervullen. Het recept is eenvoudig en inmiddels bekend: dichters schrijven een gedicht – en dragen dat op de uitvaart voor – voor de mensen voor wie niemand zou komen en over wie niemand iets zou zeggen. Een aangrijpend boek over de eenzame uitvaarten die F. Starik zestien jaar lang vormgaf.

F. Starik, *Dichter van dienst, Uitgeverij Nieuw Amsterdam*, 288 pagina's (€ 20,99)

RECENSIE

Destructieve dierenactivist

Theun brengt zijn jeugd door op de nertsfokkerij van zijn vader. Opgroeien met enerzijds de pelsindustrie en anderzijds een nerts als huisdier, verscheurt hem in tweeën. Blijft hij trouw aan zijn familie of kiest hij voor de rechtvaardigheid van de onschuldige dieren? En hóe kies je eigenlijk?

Door Ellen Rooms

Dit zijn de vragen die centraal staan in *Pels*, de eerste roman van de hand van Jeroen Siebelink. Theun blijkt al vanaf het begin van het boek een onstabiel

karakter. Hij steelt geld uit de kassa van de bioscoop waar hij werkt en uit de zakken van zijn ouders, hij berooft de plaatselijke kruidenierswinkel en slaagt er toch in alle schuld van zichzelf af te schudden. Dat is misschien hetgeen waarin vader en zoon nog het meest op elkaar lijken. Theun heeft zijn eigen wangedrag al zo vaak goedgepraat dat hij nauwelijks nog stilstaat bij zijn daden, en ook vader Gerritse staat vrij apathisch tegenover het dierenleed dat hij veroorzaakt. Theun vertelt: 'In het schermlicht

meende ik te zien dat [mijn vaders] ogen vol tranen stonden, maar het waren nog steeds zijn eigen ogen waarmee hij keek. Hun pijn bleef hun pijn. Hun lijden bleef hun lijden.' Waar je nu een verhaal verwacht te lezen over een personage dat op een zeker moment tot inzicht komt, groeit Theun weinig als karakter. Hij blijft destructief en eigent zichzelf alsmaar een overdaad aan rechten toe. Ook al beseft hij nu wat er precies met de dieren op farms zoals die van zijn vader gebeurt en wil hij hen beschermen door hen vrij te laten, soms lijkt het alsof hij dit gewoon als een excuus gebruikt om stallen te vernielen. Zijn beste vriend, Appie, spoort Theuns destructieve gedachten alleen maar aan. Waar Theun enigszins blijft steken in zijn ontwikkeling, verandert Appie daarentegen plotseling van een wilde jongen die faalt op school, in een idealistische dierenliefhebber, maar we leren nooit wat deze ommezwaai teweeg heeft gebracht. 'Ja, ik was een beetje klaar met dat kakkersgedoe,' is de enige verklaring die we krijgen. Vanaf het tweede gedeelte van de roman laat Theun zich toch weer door Appie mee-

sleuren en sluit hij zich aan bij een Dierenbevrijdingsfonds, en volgen we hun nachtelijke acties om de weerloze wezens te bevrijden. In dit gedeelte schetst Siebelink een interessant overzicht van hoe het verzet tegen dierenmishandeling doorheen de jaren steeds minder radicaal is geworden, maar de idealistische boodschap dat pelsdierfokkerijen slecht zijn ligt er wat mij betreft iets te dik bovenop. Ondanks de momenten van spanning, is het jammer dat het verhaal nu volledig om dat ideaal lijkt te draaien en Theuns complexe relatie met zijn familie steeds meer naar de achtergrond verdwijnt. Het is me dus niet volledig duidelijk welk verhaal Siebelink precies probeert te vertellen met *Pels*: dat van Theun of dat van de geschiedenis

Jeroen Siebelink, *Pels*, Xander Uitgevers, 432 pagina's (€ 21,99)

van het dierenverzet? Desondanks gleed ik dankzij zijn vloeiende schrijfstijl, waaruit duidelijk blijkt dat hij al veel ervaring heeft als schrijver van non-fictieboeken, door de hoofdstukken heen. Hierdoor kroop de algemene toon van frustratie om het onrecht dat de dieren wordt aangedaan, welgedelijk onder mijn vel.

RECENSIE

Medeplichtig aan het overleven

In *Hogere natuurkunde* verkent dichtster Ellen Deckwitz het oorlogstrauma van haar Indische grootmoeder en de gevolgen die het verzwijgen daarvan heeft gehad voor de nakomende generaties.

Door Emma Ringelding

Deckwitz' oma werd in 1921 geboren in Nederlands-Indië en zat in een Japans interneringskamp. Na de oorlog vertrok ze met haar man naar Nederland.

Toen ze als vrouw van 92 overleed, bleek ze nooit met haar dochters te hebben gepraat over haar verleden, maar wel met haar kleinkind. In deze dichtbundel herdenkt Deckwitz het verleden van haar oma, dat zij dus wel kende maar haar moeder niet. Ze reist af naar de geboorteplaats van haar grootmoeder en probeert de verhalen die ze gehoord heeft te begrijpen en in woorden te vatten. Deckwitz' eigen herinneringen en ervaringen worden afgewisseld met de

stem van haar grootmoeder, die tussen haakjes advies geeft. Het laat het indringende contrast zien tussen wat je leert als je opgroeit in vrede en als je opgroeit in oorlog: 'ik strik mijn veters, / (Draag altijd een broek, / dan komen ze minder snel / tussen je benen.) / en ik dwarrel verder / langs de afzetlinten / langs de scooters / langs de lege terrassen.' De tekst, een mix van poëzie en proza, is dankzij Deckwitz' gebruik van heldere woorden en zinsconstructies uitzonderlijk toegankelijk. Ze roept met haar taal concrete beelden op die het leven van haar grootmoeder en haar eigen bestaan met elkaar verbinden: 'de verkoper stopt de groenten in een tasje en ik dank hem / in een mix van tachtig

jaar oud Maleis en Nederlands. Hij knikt / als ik hem het geld overhandig, zijn vel is donkerder dan de Krakatau / en zijn ogen bleekblauw als de IJssel.' Maar schijn bedriegt, want de benaderbare taal verhult een beklemmende vertelling. De bundel gaat niet alleen over grootmoeder of alleen over Deckwitz zelf, maar het boek geeft een volledig beeld van een familie met een trauma dat

Ellen Deckwitz, *Hogere natuurkunde*, Uitgeverij Pluim, 80 pagina's (€ 21,99)

MICHEL GOOSSEN

werd verzwegen maar gedeeld. '[E]r zijn momenten / in een kolkende mensenmassa, overvolle NS-bussen, demonstraties / waarbij ik meteen vooraan sta, ten koste van derden veilig ben.' Tot in de derde generatie is de familie medeplichtig aan het overleven ervan. In *Hogere natuurkunde* komen veel thema's aan bod: het gaat over familie, racisme en eenzaamheid, en het verwerken van intergenerationele trauma's. Het taalgebruik maakt de tekst misschien toegankelijk, maar de bundel is allesbehalve makkelijk.

RECENSIE

Doorgedraaide dierenrevoluties

In 1945 verscheen de roman *Animal Farm* van George Orwell. Nu, 74 jaar later, is dit boek met thema's als macht en onderdrukking nog steeds hartstikke actueel. Zeker nu het verhaal van Orwell door illustrator Odyr voor het eerst is omgevormd tot een prachtige beeldroman.

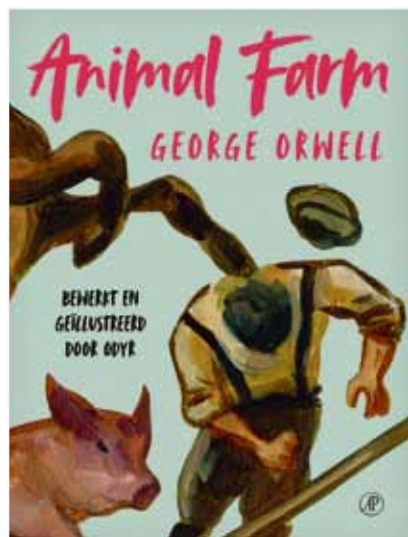
Door Jeroen van Wijk

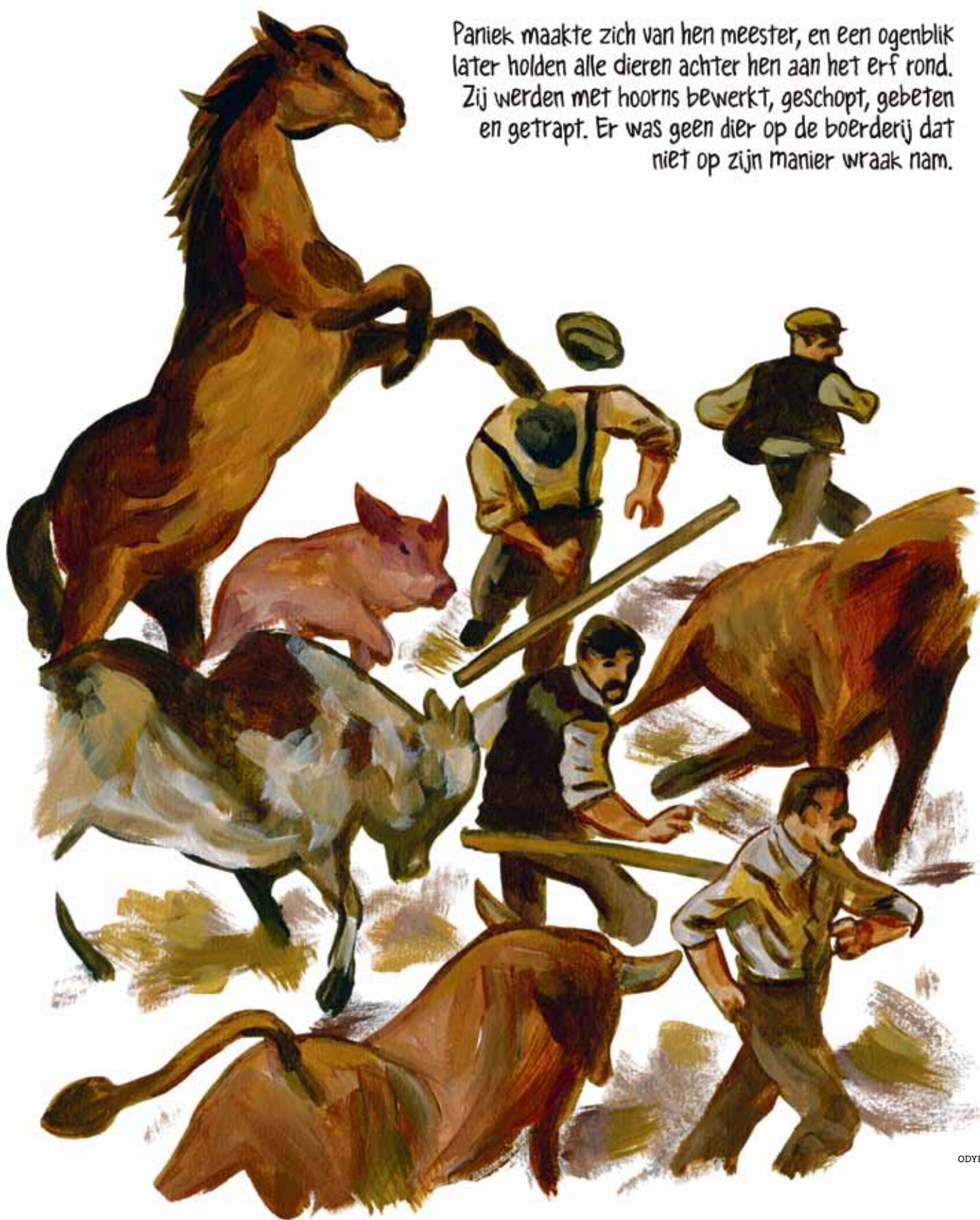
Het verhaal begint op de boerderij De Herenhoeve, waar boer Jansen de baas is. Het rasvarken, de oude Majoor, vertelt de andere boerderijdieren

over de zin van het leven. Waarom zouden de dieren voor de mensen moeten werken als die dat werk net zo goed zelf kunnen doen? De dieren zijn in feite gewoon slaven en zullen zo nooit gelukkig kunnen worden. Het is tijd voor een opstand. De slimme varkens noemen hun nieuwe ideologie 'het animalisme' met daarbij een aantal geboden, waaronder het gebod "Alle dieren zijn gelijk". De beesten verdrijven boer Jansen en hernoemen de boerderij 'Animal farm'. In de jaren erna maken de krulstaarten zichzelf steeds machtiger. Het animalisme verandert in een dictatuur van het varken Napoleon en de andere dieren worden onderdrukt, gehersenspoeld en uitgehongerd, terwijl de biggen baden in welvaart.

Het verhaal was oorspronkelijk een allegorie van de opkomst van het communisme en het stalinisme in Rusland. Hoewel de Sovjet-Unie al een tijdje niet meer bestaat, zijn er ook vandaag de dag nog dictaturen waarop de moraal van het verhaal van toepassing is. Neem bijvoorbeeld de communistische partij in China, het machtspolitieke spel van

George Orwell & Odyr, *Animal Farm*, vertaling: Anthony Ross, Uitgeverij De Arbeiderspers, 176 pagina's (€ 22,50)

ODYR

Paniek maakte zich van hen meester, en een ogenblik later holden alle dieren achter hen aan het erf rond. Zij werden met hoorns bewerkt, geschopt, gebeten en getrapt. Er was geen dier op de boerderij dat niet op zijn manier wraak nam.

Poetin en de dictatuur in Noord-Korea. Het verhaal van Orwell laat duidelijk zien hoe revoluties of hervormingen soms alleen maar het uiterlijk van een systeem veranderen, terwijl het concept van de machtige elite praktisch hetzelfde blijft. Aan het eind van *Animal Farm* zien we hoe de varkens, die aan het begin op de barricades stonden, bijna compleet zijn getransformeerd in hetgeen wat de dieren leerden om te haten: de onderdrukkende mens.

De beeldroman leeft de tekst van het origineel zo nauw mogelijk na. Het is echter geen één op één vertaling. De roman laat vaak de beelden spreken in plaats van tekstuele, beschrijvende passages. Verder houdt de roman zich niet aan de normale conventies van een graphic novel. Zo heeft vrijwel geen enkele afbeelding een kader en maakt de illustrator gebruik van een schilderachtige tekenstijl. Daardoor doet het op het eerste gezicht denken aan een prentenboek. De afbeeldingen

zijn echter prachtig geïllustreerd. De enigszins grove manier van schilderen doet niet af aan de emotie die je in de dieren kunt zien. Odyr schildert de lichtval, het perspectief en het kleurgebruik zo goed, dat sommige afbeeldingen net een schilderij hadden kunnen zijn. Deze uitgave is een prachtige beeldroman die het klassieke verhaal van Orwell op een verfrissende manier aan ons presenteert.

HET WAS GENIETEN OP HET THRILLERFESTIVAL. FRIDA MOISTO WAS ERBIJ!

UITGEVERIJ STORTEBEEKER
WWW.STORTEBEEKER.NL

De aarde dreigt aan het Kwaad ten
onder te gaan.

De enige die het tij kan keren, is
Leila, maar is zij wel opgewassen
tegen het groeiende Kwaad?

En is zij werkelijk
de nieuwe Hogepriesteres...?

Je leest het in het
5-delige fantasy-epos
DE AFGROND
door Rolf Österberg

www.celtica-publishing.nl

RECENSIE

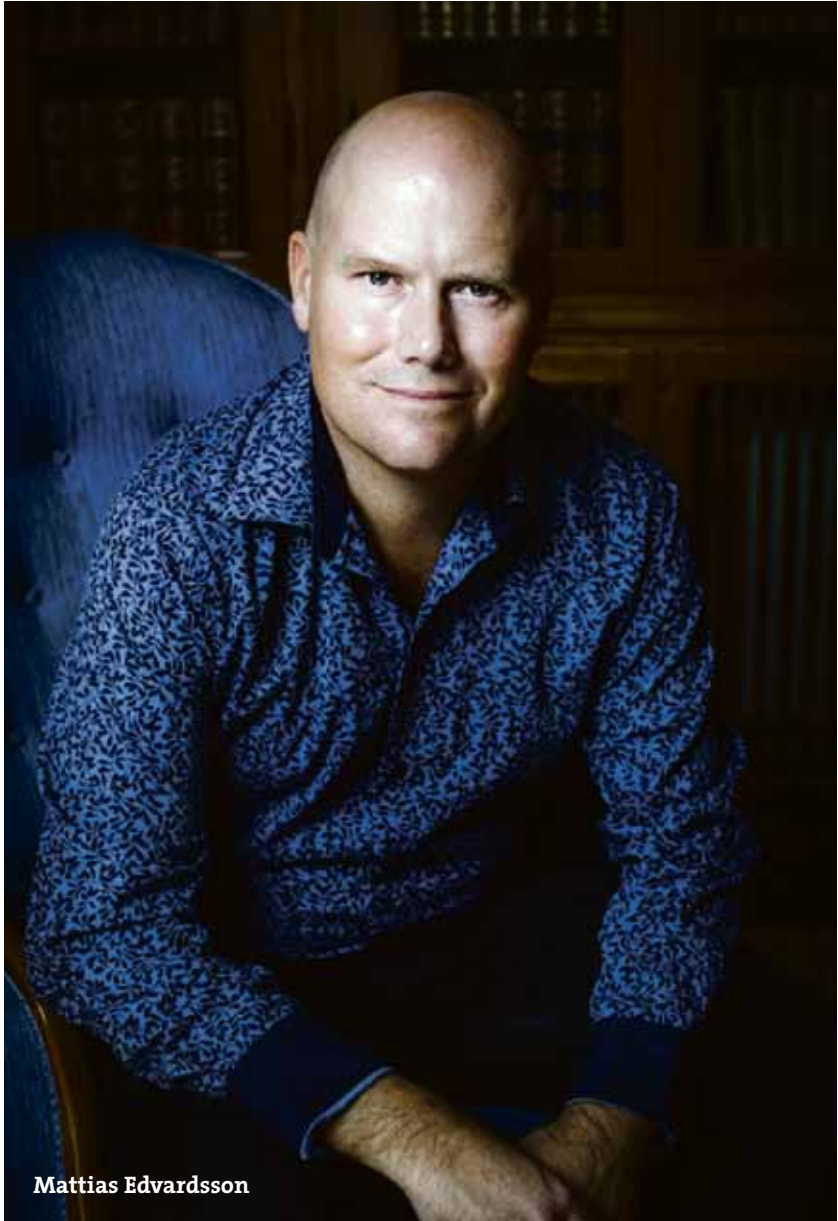
Alles voor het gezin!

Een heel gewoon gezin beschrijft de reacties van het gezin Sandell nadat dochter Stella wordt verdacht van moord. Afzonderlijk van elkaar delen vader, moeder en dochter hun gedachten en gevoelens over hoe het zo ver heeft kunnen komen. Een roman met trekjes van een thriller door de alomtegenwoordige vraag: wie heeft het gedaan?

Door Gerda Visser

Het debuut van Mattias Edvardsson is een groot succes in Zweden en de rechten zijn al aan meer dan dertig landen verkocht. Dat schept verwachtingen en daarin slaagt Edvardsson glansrijk. Hij zorgt ervoor dat je vader Adam een zeurpiet vindt, dat je begrip krijgt voor de negentienjarige Stella en dat je Ulrika gaat zien als een vrouw en moeder met een minderwaardigheidscomplex. Het boek is geschreven in drie delen vanuit evenzovele perspectieven: Adam, Stella en Ulrika. In ieder deel komen flashbacks voor, zodat de lezer begrijpt hoe gebeurtenissen uit het verleden doorwerken in het heden en je de personages goed leert kennen. Ten slotte speelt ook Amina, de beste vriendin van Stella, een niet te onderschatten rol in het verhaal. Alles draait om de vraag wie Christopher Olsen heeft vermoord, een rijke, tweëndertig jarige vastgoedondernemer en zoon van een hoogleraar strafrecht. Eerst komt vader Adam aan het woord. Hij is predikant en zodoende weeft de auteur in dit deel een aantal Bijbelse teksten door het verhaal. De belangrijkste daarvan is een citaat uit een brief van Paulus aan Timoteüs: wie niet voor zijn gezin zorgt, verloochent zijn geloof. Adam beseft: 'Ik had niet goed genoeg voor mijn gezin gezorgd. Dit was een kans om mijn fouten recht te zetten.' Na de moord op Christopher Olsen, waar Stella van verdacht wordt, zet Adam alles op alles om te bewijzen dat zijn dochter onschuldig is. Daarbij ontziet hij niets en niemand. Het verhaal van Stella speelt zich af in de gevangenis. Daar heeft ze het niet makkelijk: 'Ik haat de eenzaamheid. Die maakt me bang. Alles komt zo akelig dichtbij hierbinnen.' Maar ze krijgt ook steun in de gevangenis, vooral van Teddy, die haar boeken brengt die Stella raken, omdat de onderwerpen aansluiten bij haar eigen situatie. Teddy dringt langzaam door haar pantser heen en brengt haar eindelijk aan het huilen. Vervolgens geeft Stella een oprechte beschrijving van haar leven voor en na de moord en getuigt daarin van een groot observatievermogen van mensen en situaties.

Mattias Edvardsson

CAROLINE ANDERSSON

Tot slot bezien we de rechtszaak door de ogen van moeder Ulrika. Zij is advocaat en weet precies wat Stella als verdachte en Adam als getuige te wachten staat tijdens het proces. Ook zij is vastbesloten haar dochter te redden en gebruikt daarvoor haar kennis van de wet: 'Het idee was uit pure wanhoop geboren en zonder diep nadenken gevormd. Wat zou het eigenlijk betekenen? Zou ik zowel Stella als Amina kunnen redden?' Als lezer zit je als het ware naast haar op de publieke tribune, omdat ze precies beschrijft wat er allemaal om haar heen gebeurt. Ook wordt steeds meer duidelijk over de rol van Stella's vriendin Amina. Zij is getuige en degene die de zaak open gooit en de rechter tot zijn uitspraak brengt.

Als lezer krijg je steeds meer puzzelstukjes in handen om uit te vinden wat er precies is gebeurd in de nacht van de moord. Alles speelt daarin een rol: hoe Stella als kind was, de relatie tussen de vriendinnen en wat er met Stella gebeurde toen zij mee was met een kamp. Deze, voor Stella nare, gebeurtenis blijkt alles bepalend in het verhaal, maar dat begrijp je pas tijdens de rechtszaak. Het is knap van Edvardsson hoe ieder personage zijn eigen toon heeft. Adam klinkt paniekerig en wil zijn gezin bij elkaar houden. Stella klinkt als een dwarse puber, maar je

krijgt desondanks echt met haar te doen. Tot slot is het deel van Ulrika bijna zakelijk te noemen, maar het is ook doordrongen van wanhopige moederliefde. Het wisselen van tijd en van perspectief maakt het boek spannend. Zeker als je weet dat het gedrag van alle gezinsleden én Amina verstrekkende gevolgen heeft. Tot de laatste bladzijde aan toe!

Mattias Edvardsson, *Een heel gewoon gezin*, vertaling: Edith Sybesma, Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, 446 pagina's (€ 20,99)

COLUMN

Complottheorieën

De indeling in fictie, non-fictie en poëzie is zo ingeburgerd dat we deze genres ook terugzien in de NUR-codes, die in ieder boek op de colofonpagina vermeld staan. Er zijn echter ook titels die volgens de één gebaseerd zijn op leugens, ziekelijke fantasieën en onbewijsbare uitgangspunten, terwijl ze voor de ander niets anders zijn dan de pure waarheid. De laatste tijd zijn complottheorieën vaak in het nieuws. Vorige week hoorde ik op de radio dat vrouwen tussen de 35 en 54 – het is mij een raadsel waarom dat een groep zou zijn – er vaker geloof aan hechten dan mannen in dezelfde leeftijdsgroep. Voor wie erin gelooft, zijn complottheorieën altijd waar. Dat merkte ik ook toen ik met mijn cursiste Elsbeth haar manuscript had besproken. Na het werk dronken we een glas wijn, met zelfgebakken zoute koekjes. Elsbeth zat op haar praatstoel en vertelde dat er een duivels verband bestaat tussen de groei van de wereldbevolking en de nooit eindigende stroom aan gepubliceerde boeken. Een duivels verband, echt waar. Ze keek er zo serieus bij, dat ik wist dat ze nu met de bewijzen voor deze bewering zou komen, tenzij ik haar onderbrak. Ik zweeg.

In de middeleeuwen leefden er heel veel minder mensen op de wereld dan nu. Boeken werden toen nog met de hand geschreven en waren een zeldzame kostbaarheid. Met de opkomst van de steden en de middenklasse was er sprake van een niet eerder vertoonde bevolkingsgroei. Het kan geen toeval zijn dat juist toen de boekdrukkunst werd uitgevonden, in Haarlem en in Mainz. Er kwamen daardoor steeds meer boeken. We hebben in die tijden grote pestepidemieën gezien, waarbij talloze mensen omkwamen. Tegelijkertijd kennen we uit die periode grote boekverbrandingen en gingen er in verschillende steden hele bibliotheken in vlammen op. Dat kan geen toeval zijn. Verbijsterd bleef ik zwijgen, wat voor Elsbeth het signaal was om met méér bewijsmateriaal te komen. Ze begon over de Franse en Russische revoluties, die niet alleen heel veel levens eisten, maar waarbij ook de bezittingen van de adel (de bevolkingsgroep met de meeste boeken) geroofd en vernietigd werden. Uiteindelijk maakte ze de sprong naar de huidige tijd. Iedere uitgeverij publiceert te veel titels – ga maar eens kijken op de Frankfurter Buchmesse – en nog is het niet genoeg. Het aantal mensen op aarde is sinds de Tweede Wereldoorlog zó explosief gestegen, dat de drukkerijen het niet meer bij kunnen houden. Het tempo waarin er mensen bijkomen was alleen op te vangen door een andere vorm voor het boek. Na de handgeschreven manuscripten en de gedrukte boeken was het hoog tijd voor het digitale boek. Ineens realiseerde ik me: Elsbeth heeft gelijk. *Kijk naar het boek en begrijp de mens.*

Lex Jansen

Jarenlang was Lex Jansen de uitgever en het gezicht van De Arbeiderspers. Nu is hij directeur van het door hem opgerichte Magonia: uitgeverij en centrum voor schrijfbegeleiding.

www.magonia.nl

Het nieuwe boek van de bekendste longartsen van
Nederland Pauline Dekker & Wanda de Kanter

Niet roken maar KOKEN

***Een kookboek voor mensen
die alles kunnen behalve koken***

Activistische longartsen Pauline Dekker en Wanda de Kanter wilden met diners voor rijke mensen geld inzamelen voor hun strijd tegen de tabaksindustrie, maar verder dan lauwe tosti's kwamen zij niet. Om hun kookangst te overwinnen organiseerden zij diners voor familie en vrienden. Het resultaat is een hilarisch boek vol mooie verhalen, foto's van bloopers en dinerwaardige recepten die iedereen kan maken.

Foto: © John de Kanter

€19,95

Ideaal voor in de schoen of onder de kerstboom

De opbrengsten gaan naar Stichting Roopreventie Jeugd
WWW.LEMNISCAAT.NL

INTERVIEW

Een soort geluk

Brevendal, jaren tachtig. Oscar kan niet wachten om te gaan studeren en de saaiheid van het dorp achter zich te laten. Zijn zus Louise keert terug uit haar studiestad en vraagt zich af hoe ze zich moet verhouden tot haar wortels. Het zijn de twee verhaallijnen van *Pastorale*, de nieuwe roman van Stephan Enter over familie, geloof en wrok.

Door Janneke Blok

Als ik de Utrechtse schrijver op een vroege maandagmorgen in de stad ontmoet, belanden we ironisch genoeg bij Jozef aan de Maria-plaats, een van de

weinige cafés die zijn deuren heeft geopend op dit tijdstip. Algauw blijkt dat het christelijke geloof niet alleen doorwerkt in het hedendaagse straatbeeld. 'Nog heel lang heb ik de neiging gevoeld mijn handen te vouwen voor het eten,' vertelt Enter, die opgroeide in het strenggereformeerde Barneveld, waar Brevendal een anagram van is. '*Pastorale* is geen autobiografisch boek, maar het bevat wel veel elementen uit mijn jeugd. Zo deel ik de mening van hoofdpersoon Louise over religie en vooral het idee dat je kinderen niet religieus mag opvoeden. Of nog erger, dat je ze vanuit het geloof oplegt hoe ze bijvoorbeeld over seksualiteit moeten denken. Dat vind ik heel kwalijk en ook kwaadaardig.'

TWEE HERDERS

Naast de boze maar verstandelijke Louise maakt de lezer in *Pastorale* kennis met de wat naïeve Oscar. 'Hij denkt letterlijk dat hij zal doodgaan van verveling, maar dan blijkt tot zijn stomme verbazing dat er zich in datzelfde dorp iets ontzettend interessants bevindt, namelijk een Molukse familie,' aldus Enter, die vroeger zelf ook bij Molukse kinderen in de klas heeft gezeten en hun graag een stem wilde geven in de roman. 'Het hinderde mij al lange tijd dat Molukkers voor veel Nederlanders gereduceerd lijken te zijn tot de treinkapingen in de jaren '70, en later realiseerde ik mij dat het eigenlijk heel raar is dat de gereformeerden in Barneveld zo weinig interesse in deze mensen toonden. De twee gemeenschappen leefden volledig langs elkaar heen. Toen ik aan *Pastorale* begon, had ik eerst een *Romeo en Julia*-achtig verhaal in mijn hoofd: een jongen van de ene gemeenschap krijgt iets met een meisje van de andere groepering.

Stephan Enter

ANNALEEN LOUWES

Later bedacht ik dat het veel interessanter is als het tegen de verwachting van de lezer in juist niet die kant opgaat.' Er bloeit dan misschien geen liefde op tussen de oer-Hollandse Oscar en de exotische dochter van meneer Matupessy, toch legt *Pastorale* een belangrijke overeenkomst tussen beide gemeenschappen bloot. Enter: 'Je zou de titel, die verwijst naar een lied dat de idylle van het herdersleven bezingt, op twee manieren kunnen uitleggen. Aan de ene kant speelt het verhaal zich in een landelijke omgeving af en aan de andere kant zijn er twee herders in het boek. Dat is God of Jezus voor de jonge Louise en dat is Koningin Wilhelmina voor meneer Matupessy. In beide gevallen geldt: als je blind vertrouwt op een herder, dan kun je weleens bedrogen uitkomen. Voor de Molukse Matupessy is het te laat om nog zijn eigen pad te kiezen, hij heeft al te lang moeten wachten op het land dat hem door de Nederlanders is beloofd. Louise heeft wel die kans, maar realiseert zich dat als ze afstand doet van het geloof, ze zich ook losmaakt van haar familie en haar gelukzalige jeugdherinnerin-

gen.' Het is volgens de auteur dan ook niet je eigen verdienste als je je uit de gevangenis die religie naar zijn idee is, bevrijdt; eerder een soort geluk hebben. 'Je kunt niet zeggen dat mensen die gelovig zijn dom zijn,' legt hij uit. 'Je hebt hele slimme gelovigen, maar ze hebben naar mijn mening domweg niet het geluk gehad een keer per toeval door de tralies te zijn gestapt.'

VERTICALE BEWEGINGEN

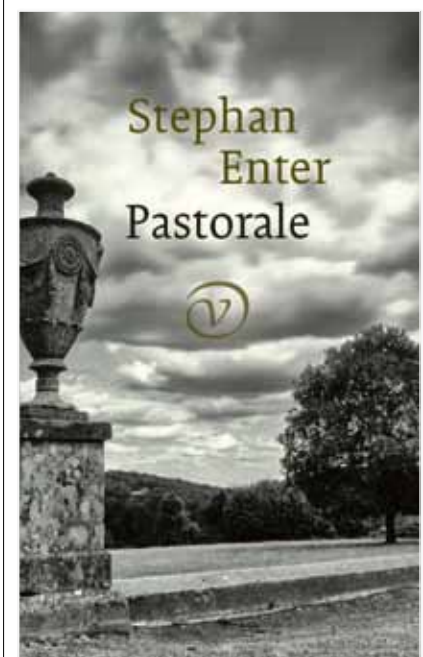
Hoewel het schrijven erover de woede van de auteur over zijn religieuze opvoeding eerder weer heeft aangewakkerd dan gesust, valt er met *Pastorale* ook te lachen. 'Dat is wel echt de bedoeling,' zegt Enter, als ik hem vertel dat ik moest grinniken om de uitspraak 'Verticale bewegingen leiden tot horizontale verlangens'. 'Dat is precies wat onze conector eens op een schoolfeestje zei toen leerlingen wilden gaan dansen, maar humor zit er vanaf het begin al in. Als Oscar bijvoorbeeld in het eerste hoofdstuk wordt uitgeloot en het huiswerk naar de zieke Jonkie Matupessy moet brengen in de gevreesde Molukkenbuurt,

'Later realiseerde ik mij dat het eigenlijk heel raar is dat de gereformeerden in Barneveld zo weinig interesse in de Molukkers toonden.'

zegt een van zijn medeleerlingen: "Misschien gijzelen ze jou wel."

Dat is natuurlijk ironisch bedoeld en meestal zit die ironie puur in de manier van formuleren.'

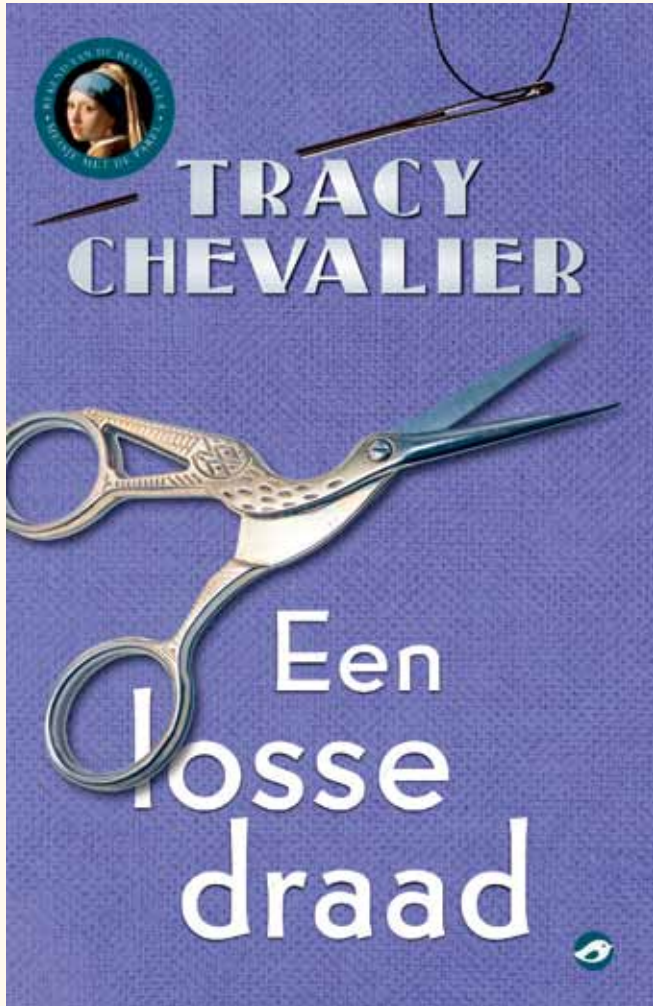
Stijl is ongelooflijk belangrijk voor Enter. 'Als je goed kunt schrijven, kun je bij wijze van spreken nog een boeiend verhaal over een baksteen vertellen. Ik ben zelf een enorm bewonderaar van het werk van Proust, maar iemand die ik het had aangeraden zei: "Ik ben al op pagina twintig er is nog niks gebeurd!" Net als in het werk van Proust zit de spanning in *Pastorale* vooral in de taal en de psychologie van de personages. Heel even heb ik erover gedacht het landhuis waarin broer en zus wonen en dat misschien verkocht moet worden, in vlammen te laten opgaan. Bijvoorbeeld doordat Louise rokend in slaap valt. Maar ik denk niet dat ik ooit een boek op zo'n dramatische manier kan laten eindigen. De plot van *Pastorale* bevindt zich op een heel ander niveau dan een avonturenverhaal, en toch hoop ik dat de lezer op elke bladzijde wordt beloond, zoals dat hij af en toe kan glimlachen om "verticale bewegingen".'

Stephan Enter, *Pastorale*, Uitgeverij Van Oorschot, 288 pagina's (€ 22,50)

TRACY CHEVALIER • EEN LOSSE DRAAD

‘Heerlijk om te lezen en het einde maakte me aan het huilen.’ – *The Times*

Engeland, 1932. De gevolgen van de Eerste Wereldoorlog zijn nog altijd voelbaar. Violet Speedwell verloor zowel haar broer als haar verloofde en wordt door de maatschappij gezien als een ‘overtollige vrouw’, gedoemd haar leven te slijten als oude vrijster. Vastbesloten om haar verstikkende moeder te ontvluchten en haar eigen plek te vinden, verhuist ze naar Winchester. Daar sluit ze zich aan bij de borduursters, een groep uiteenlopende vrouwen die de knielkussens voor de kathedraal maken. Al snel raken hun levens vervlochten en delen ze elkaars geheimen. Wanneer het ondenkbare dreigt te gebeuren en een nieuwe Wereldoorlog op uitbreken staat, blijkt Violets nieuw verworven onafhankelijkheid niet vanzelfsprekend.

Een losse draad is een tijdloos verhaal over vriendschap en liefde en over een vrouw die haar eigen weg wil gaan.

‘Chevalier schetst een prachtig beeld van de Engelse maatschappij in de jaren dertig. Een intrigerend verhaal over een jonge vrouw die wordt geconfronteerd met tradities en vooroordelen.’

– Penelope Lively, *Leven in de tuin*

‘Een bedrieglijk kalme, zeer ontroerende roman. Als de Jane Austen van de 21ste eeuw weeft Chevalier met een prachtige draad zorgvuldig een verhaal over nieuw geluk voor vrouwen die het niet makkelijk hebben gehad.’ – Louisa Young, *Mijn liefste ik wil je vertellen*

‘Chevaliers subtiel ontroerende verhaal over een vrouw die haar vrijheid vindt in de jaren dertig is een juweeltje.’ – *Stylist*

PAPERBACK | 352 PAG | 14 X 21,5 CM |
ISBN PAPERBACK 978 94 93081 31 4 | € 21,50
WWW.UITGEVERIJORLANDO.NL

Uitgeverij Gopher presenteert,
in alle Nederlandse boekhandels
en via www.gopher.nl:

ONNEDERLANDS TOP TALENT

VAN KETWICH: ONNEDERLANDS GOED

ALEXANDER VAN KETWICH

ZWENDEL ROND AFRIKAANSE
MIJN LEIDT TOT
SCHOKKENDE MOORD

TITANIUM

een Harry Gibson thriller

BOEKFRAGMENT

Achterland

Téa Obreht, *Achterland*, vertaling: Ine Willems, Uitgeverij Signatuur, 468 pagina's (€ 24,99) www.uitgeverijsignatuur.nl

Achterland is een spectaculaire en magnifieke roman over de duistere kant van de Amerikaanse droom en een heruitvinding van de western.

Amargo
Arizona Territory, 1893

Toby kwam – met lege handen – op een holletje terug van de kreek met het bericht dat hij nog meer sporen had gevonden, onder bij het water deze keer. ‘Goed dan,’ zei Nora. ‘Laat maar zien.’ Ze wendde haar paard en volgde haar jongste de kloof in. Het pad ver-smalde tussen hoge rotswanden en liep uit op de zwarte dakpanforma-ties van een stokoude rivierbedding, waarna het een kwart mijl tussen de wilgen door naar de oever slingerde. De stroom was nu niet veel meer dan glimmende septembermodder met hier en daar de afdrukken van een salamander die aan Toby had weten te ontsnappen. Hij wees waar zijn emmer was geval-len. ‘Da’s waar ik hun heb gezien.’ ‘Waar ik hén heb gezien,’ zei Nora. Ze was blij te zien dat zijn haar weer aangroeide. Drie zoons en zeventien jaar moederschap hadden uitge-wezen dat alleen kaalscheren iets uithaalde tegen luizen, maar de uit-werking ervan was bepaald schrik-

barend: Toby zag eruit alsof hij uit een militie van straatschoffies was gedeserteerd en was veroordeeld tot het dragen van zijn schandteken. Stel dat de ervaring uit het verleden het deze keer liet afweten en hij voor altijd kaal bleef? Het was toch al zo’n deerniswekkend ventje: te mager voor zijn zeven jaar, te teer, te dier-baar en hopeloos onzeker. Leefde al net zo in zijn eigen fantasiewereld als zijn vader. Die sporenkwestie had hem zo te pakken dat al zijn andere zorgen erbij in het niet vielen en hij een mikpunt van spot werd voor zijn broers, Rob en Dolan, die het spook-verhaal van een kind weigerden te accepteren nu ze zo onomstotelijk mannen waren. De enige raad waar zij mee op de proppen kwamen – ‘Je hoeft het maar te zeggen en wij vangen hem voor je, Tobel!’ – was vierkant tegen zijn zin, want Toby hoefde het beest helemaal niet zo nodig te zién; hij wilde gewoon dat ze hem geloofden als hij zei dat het bestond. Vorige week waren de jongens met hem naar de verlaten claim van de Floreses geweest, waar de sporen voor het eerst waren opge-doken, om hem van zijn dwaasheid te genezen. (Hoe ze dat wilden aan-pakken wist Nora niet, maar ze had haar vermaning weten in te slikken dat ze moesten oppassen met zijn slechte oog. Het waren immers haar jongens. Emmetts zoons. De recente

uitbarstingen daargelaten waren ze eerlijk en oplettend, voorzichtig met anderen in het algemeen en met Toby in het bijzonder.) Toch had ze op de veranda gewacht tot ze in de kokendrode schemer weer versche-nen, twee paarden met langgerekte schaduwen in het kielzog. Dolan kalmpjes deinend in het zadel, Rob een eindje voor hem uit en zo graat-mager met zijn zestien jaar dat ze zich afvroeg hoe hij het klaarspeelde om Toby met maar één arm netjes voor zich in het zadel te houden.

BOEKFRAGMENT

Geen taboe voor Theroux

Louis Theroux, *Geen taboe voor Theroux*. Zijn persoonlijke memoires, vertaling: Rob Kuitenbrouwer en Pon Ruiter, Uitgeverij Ambo|Anthos, 456 pagina's (€ 24,99) Verschijnt 15 november www.amboanthos.nl

In *Geen taboe voor Theroux* neemt Louis Theroux de lezer mee op reis door zijn onver-wacht succesvolle carrière, die zich ontwikkelde van een aarzelende toezegging aan de BBC om een eigen serie te ontwikkelen tot zijn prijs-winnende documentaires.

Proloog
Sensueel eten

Ik wist dat hij iets hoogs was bij een bedrijf en ook sambales gaf. Toch had de zelfverzekerde man die in pyjamabroek en T-shirt opendeed door zijn verzorgde witte baard en ietwat ondeugende uitstraling meer van de sensei van een erotische dojo. Ik was een beetje buiten adem. Het huis – hoog, met rondom een hou-ten veranda – stond aan een met dennen omzoomde straat aan de rand van Portland, Oregon, en ik had een steil stuk van die straat op moeten lopen in schoenen die daar niet geschikt voor waren. Bovenaan stond Cliff, mijn gastheer. Hij liet me binnen – mijn filmcrew kwam achter me aan – en ik trok mijn schoenen uit in een garderobe. Daarna liep ik een keuken in waar Indiase beeldjes van parende paren naast vakantiekiekjes van zijn kin-deren stonden.

Overal stonden schalen en kommen met eten, samen een buffet van het soort dat je in de businesslounge van een regionaal vliegveld verwacht: druiven en plakken appel en blokjes kaas. Alleen zat er vershoudfolie overheen. Het was nog geen tijd om te gaan eten. De keuken liep vol: stellen, een paar mensen in hun eentje, ongeveer net zoveel vrouwen als mannen, voor het grootste deel in de dertig of veer-tig. [...] Een vrouw van in de dertig lachte naar me met een licht maffe uit-drukking van vrijgevochten bonho-mie die noodde tot het stellen van vragen. ‘Opgewonden?’ vroeg ik. ‘O, ik ben zó opgewonden.’ ‘Ben je ook nerveus?’ ‘Nuh! Waarom zou je nerveus zijn. Het wordt een avondje vol plezier en vrijheid. Genieten, daar gaat het om.’ ‘Ja, genieten... van het eten,’ rea-geerde ik hoopvol. ‘Ja! Nou ja, je weet wel, van het eten én...’ Met haar ogen wijd open dren-telde ze weg. ‘Ben je weleens eerder gevoerd?’ vroeg een al wat oudere vrouw met grijs haar en rinkelende oorbellen. Ze legde haar hand op mijn borst. ‘Volgens mij ga je het heerlijk vin-den. Je bent hier veilig, hoor. We zijn heel aardig.’ [...] Wat later nam ik afscheid en reed met de filmploeg terug naar het

hotel. In het busje voelde ik me wat gegeneerd over de mate waarin ik meegegaan was met het experi-ment. Zoals zo vaak voelde ik de iro-nie van alle kanten op me afkomen: aan de ene kant had ik deze ervaring strak in de hand weten te houden, aan de andere kant was het ook wel verwarrend geweest. [...] Zevenenveertig en nóg zet ik mezelf voor gek om een televisiepro-gramma te maken, op onwaarschijn-lijke plekken contacten te leggen, en dat alles terwijl de grens tussen maf en serieus, oprechtheid en doen alsof, met jezelf te koop lopen en intelligente journalistiek niet altijd duidelijk was, ook niet voor mij. Moet je mij nou zien. Sta ik nog steeds verhalen te vertellen en daar-voor mezelf en mijn gevoelens in te zetten. Na al die jaren.

GEHEIMTIPS VAN MAGONIA

Verslag
van een
schip-
breukeling

Explosieve
familie-
relaties

www.magonia.nl

NET VERSCHENEN: DE AANBIEDINGSCATALOGUS NAJAAR 2019 – VOORJAAR 2020 VAN UITGEVERIJ GOPHER

Al onze uitgaven zijn rechtstreeks te bestellen via www.gopher.nl of verkrijgbaar via CB.

De catalogus is online beschikbaar via www.gopher.nl, maar kan ook digitaal of per post naar u verstuurd worden. Aanvragen van de catalogus of voor vragen: klantenservice@gopher.nl of 0341-74 61 00

UITGEVERIJ
Gopher

SPANNING

BOEKENKRANT TIPT

DE RITEN VAN HET WATER

In het tweede deel van de Spaanse bestseller-trilogie van *De witte stad* krijgt inspecteur en profiler Unai López de Ayala – beter bekend als Kraken – het vreselijke nieuws te horen dat zijn ex-vriendin, Ana Belén Liaño, is vermoord. Ze was zwanger en is op een 2600 jaar oude, rituele manier gedood. Kraken moet een moordenaar zien te stoppen die de Riten van het Water imiteert.

Eva García Sáenz de Urturi, *De riten van het water*, vertaling: Elvira Veenings, Uitgeverij A.W. Bruna, 480 pagina's (€ 20,99)

SMELTEND IJS

Wanneer het lijk van een ondernemer die al dertig jaar wordt vermist in een gletsjer wordt gevonden, vraagt de politie hulp aan de gepensioneerde politieman Konrá. Dertig jaar geleden hield hij zich bezig met de verdwijning. Hij heeft de zaak echter nooit kunnen loslaten en wanneer er zich een vrouw met nieuwe informatie bij hem meldt, komt er plots weer beweging in het onderzoek.

Arnaldur Indridason, *Smeltend ijs*, vertaling: Adriaan Faber, Uitgeverij Volt, 272 pagina's (€ 20,99)

IJSBREKERS

In de science-fiction serie *De Zwijgende Aarde* nemen zes auteurs elk één deel voor hun rekening. Rond het jaar 2300 is de EU is uitgegroeid tot de grootste wereldmacht. Tien jaar nadat de kolonies het contact met de aarde verloren, is de voortvluchtige wetenschapper Michelle Dijon gestrand op de Jupitermaan Europa. Daar vindt ze signalen van het bestaan van mogelijk intelligente levensvormen.

Johan Klein Haneveld, *De Zwijgende Aarde. Ijsbrekers*, Uitgeverij Quasis, 333 pagina's (€ 17,00)

STILLE WATEREN

Sophie is negenen-twintig jaar oud en woont nog bij haar ouders. Tien jaar geleden heeft ze iets afschuwelijks gedaan en tot de dag van vandaag moet zij hiervoor boeten. Ze probeert haar leven weer op de rit te krijgen, maar de twijfel blijft haar achterna zitten. Wat is er eigenlijk echt gebeurd tien jaar geleden? Is zij werkelijk het monster waar de kranten vol van stonden?

Eva Nagelkerke, *Stille wateren*, Uitgeverij Harper-Collins, 320 pagina's (€ 17,99)

RECENSIE

Amsterdamse voetenmoordenaar

Op een maandagmorgen in oktober doet Sterre een vreemde vondst in haar koelkast: daar staat namelijk een voet naast de pindakaas en de yoghurt. Een echte mensenvoet met gelakte rode teennagels en al. Tjerk Lammers beschrijft in zijn boek *Voetspoor* de zoektocht naar de merkwaardige 'voetenmoordenaar'.

Door Famke Prins

Tjerk Lammers heeft een verleden in de muziekindustrie en dat is ook te merken aan dit boek. Veelal worden er bekende en minder bekende muziek-quotes in het verhaal verwerkt. De auteur heeft gewerkt voor platenmaatschappijen in Hilversum en Londen met bands en artiesten als Elton John, Led Zeppelin en Bon Jovi. Lammers schreef al eerder boeken over popmuziek, maar *Voetspoor* is zijn eerste thriller. Het is dan ook geen toeval dat de Friese hoofdpersoon Hylke pop-

journalist is van beroep. Hij is goed bevriend met Nora Snoek, rechercheur bij de politie van Amsterdam. Hylke is Nora's onofficiële assistent en mag meedenken met het oplossen van moordzaken en een kijkje nemen op de plaatsen delict, zo ook in de koelkast van Sterre. Een tik-keltje onrealistisch is het wel dat de popjournalist als buitenstaander zo wordt betrokken bij serieuze moordzaken. Maar dit eigenaardige duo maakt de zoektocht naar de voetenmoordenaar wel weer wat luchtiger: ze kunnen samen goed sparren over deze lugubere daad en de droge opmerkingen vliegen je om de oren. Naast deze spannende zoektocht, een flinke dosis muziek én humor komen in *Voetspoor* ook serieuze thema's aan bod, zoals het verlies van een dierbare en het verdriet dat hierbij hoort. Hylkes vader is zwaar dement en staat op het punt om te sterven. Bij een bezoek aan zijn *heit* wordt hij aangesproken met 'dag jong', omdat zijn vader zijn naam

niet meer weet te herinneren. Het is ontroerend om te lezen hoe Hylke en zijn naaste familie met de naderende dood van hun vader omgaan. De Friese namen zijn een mooie toevoeging: dit maakt het tot een echt oer-Hollands verhaal. Dat geldt ook voor de tegenstelling die door Lammers wordt benadrukt tussen het zinderende en altijd drukke Amsterdam, en de rust van Friesland. Het is zonde dat er wel flink wat spel- en grammaticafouten in het boek voorkomen, die afleiden van het verhaal.

Al met al is *Voetspoor* een veelzijdige misdaadroman van Hollandse bodem met een mix van spanning, sensatie, humor, een lugubere daad, verlies en een beetje rock 'n roll. Ondanks dat het op een gegeven moment geen verrassing meer is wie de gevreese voetenmoordenaar is, weet Tjerk Lammers je een paar keer op het verkeerde been, of in dit geval, de verkeerde voet te zetten.

Tjerk Lammers, *Voetspoor*, Mooks Publishing, 352 pagina's (€ 17,50)

RECENSIE

Leven met kunstmatige intelligentie

Ted Chiang, de Amerikaanse auteur van *Het verhaal van jouw leven*, dat de basis vormde voor de Oscargenomineerde sciencefictionfilm *Arrival* uit 2016, komt met een langverwachte nieuwe verhalenbundel. Het resultaat is *Wat er van ons wordt verwacht*, waarin hij zich opnieuw op de toekomst toelegt.

Door Nora van Ouwkerk

In *Wat er van ons wordt verwacht* bundelt Chiang maar liefst negen verschillende sciencefictionverhalen. In 'Daceys gepatenteerde Automatische Kinderjuffrouw' beschrijft hij hoe zuigelingen worden grootgebracht door robots. 'De koopman en de poort van de alchemist' laat de lezer kennismaken met een stoffenverkoper die in Bagdad een tijdreispoort vindt. Zodra je door de poort stapt kom je in een andere dimensie terecht, maar je bent niet in staat iets aan de loop van je leven te veranderen: 'Verleden en toekomst liggen vast en we kunnen geen van beide ver-

anderen, alleen beter leren kennen. Mijn reis naar het verleden had niets veranderd, maar wat ik had geleerd had alles veranderd en ik begreep dat het niet anders had kunnen zijn. (...) Niets wist het verleden uit. Er is berouw, er is boetedoening, en er is vergeving. Dat is alles, maar het is genoeg.' Met dergelijke omschrijvingen zet Chiang de lezer aan tot nadenken over onze wereld.

Zo speelt Chiang in 'De levenscyclus van softwareobjecten' in op het veranderen van de natuur en het toenemen van technologie. In dit verhaal zorgt Ana ruim twintig jaar voor een digitaal huisdier: 'Als meisje droomde ze ervan Fossey en Goodall naar Afrika te volgen; tegen de tijd dat ze haar opleiding afrondde, waren er nog maar zo weinig apen over dat haar beste optie was in een dierentuin te gaan werken; nu denkt ze na over een baan als trainer van virtuele huisdieren. In haar carrièretraject kon je om het voorzichtig te zeggen de afname zien van de natuurlijke wereld.' De auteur heeft in *Wat er van ons wordt verwacht* een speciaal hoofdstuk gewijd aan aantekeningen bij de verhalen. Hierin verklaart hij zijn inspiratie en motivatie om de verhalen te schrijven. Als lezer krijg je als het

Ted Chiang, *Wat er van ons wordt verwacht*, vertaling: Arie Storm, Uitgeverij Volt, 368 pagina's (€ 20,99)

Chiang speelt in het verhaal 'De levenscyclus van softwareobjecten' in op het veranderen van de natuur en het toenemen van technologie.

ware een kijkje achter de schermen en ontdek je hoe de sciencefictionverhalen tot stand zijn gekomen. Zo is 'Daceys gepatenteerde Automatische Kinderjuffrouw' ontstaan doordat kunstenaar Greg Broadmore illustraties van deze robot heeft gemaakt. Dit zorgt ervoor dat het werk nog authentiek aanvoelt. Alle verhalen van Chiang zijn ontzettend fantasierijk en geïnspireerd geschreven. *Wat er van ons wordt verwacht* maakt in ieder verhaal duidelijk dat technologie zowel een toevoeging kan zijn voor het leven van de mens, maar ook afbreuk kan doen aan de maatschappij. Hiermee geeft Chiang een betekenisvolle boodschap voor de huidige tijd waarin we leven.

LEESTIPS VOOR NOVEMBER

Gezelligheid is een gevoel van warmte, knusheid, ontspanning, veiligheid en verbondenheid. Het leukste boek over Nederlands bekendste woord.

12 NOVEMBER

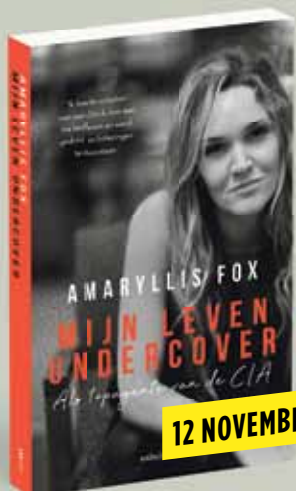
Nederlands populairste politievrouw, Ellie Lust, vertelt over haar ruim drie decennia omspannende carrière.

12 NOVEMBER

Het onvergetelijke levensverhaal van een wonderlijk, klein meisje voor wie niemand een stuiver gaf maar dat uitgroeide tot de beroemdste vrouw die de wereld in beelden wist te vangen: Madame Tussaud.

Het ongelooflijke verhaal van een jonge vrouw met de gevaarlijkste baan binnen de CIA. *Mijn leven undercover* is het spannende en ongelooflijke verhaal van een uitzonderlijk leven, waarmee Amaryllis Fox een inkijk biedt in een wereld die we slechts kennen van tv-series.

12 NOVEMBER

Een humoristisch, eerlijk en vermakelijk verslag van een van de populairste hedendaagse documentairemakers over zijn leven en opmerkelijke ervaringen bij de televisie.

15 NOVEMBER

Welkom in de online wereld van influencers, waar alles kan en de waarheid niet bestaat. *Volg me*: bloedstollende actuele thriller van Joyce Spijker.

12 NOVEMBER

ambo | anthos uitgevers

EEN VERLATEN VAKANTIEPARK VERANDERT IN EEN ONHEILSPELENDE PLEK...

Lynn is stiefmoeder van twee puberdochters en in combinatie met haar baan valt dat zwaarder dan verwacht. Dan wordt ze benaderd door de eigenaar van een vakantiepark in Drenthe, waar het chalet van haar vermiste tante staat. Lynn grijpt haar kans en besluit om ernaartoe te gaan om daar tot rust te komen. Daar ontdekt ze dat het leven van haar tante toch anders was dan ze dacht. Terwijl Lynn zich ingraaft in haar tantes geschiedenis, hoort ze van een onopgeloste moordzaak op een meisje tijdens een zomerkamp in Drenthe.

Hoe meer vragen Lynn stelt, hoe meer weerstand ze ervaart van haar omgeving. Het vakantiepark wordt een onheilspeleplek. Lynn heeft haar hoop op één persoon gevestigd. Maar dan moet die niets overkomen...

‘Jet van Vuuren ziet elke keer weer kans om een sterk verhaal op te bouwen.’ – **Margriet**

‘Jet van Vuuren is hard op weg om een van Nederlands populairste thrillerauteurs te worden.’ – **De Telegraaf, VROUW**

Karakter Uitgevers B.V.
www.karakteruitgevers.nl

INTERVIEW

De dreigende macht van multinationals

Het eigenzinnige uiterlijk van Rob Hart met zijn sportieve look en opvallende tatoeages staat in schril contrast met het Orwelliaanse toekomstbeeld dat in zijn nieuwe boek *Cloud Inc.* wordt geschetst, waarin machtige multinationals bepalen hoe wij onze levens leiden. Een kritisch signaal over het ongebreidelde kapitalisme dat de Amerikaanse auteur overal om zich heen ziet.

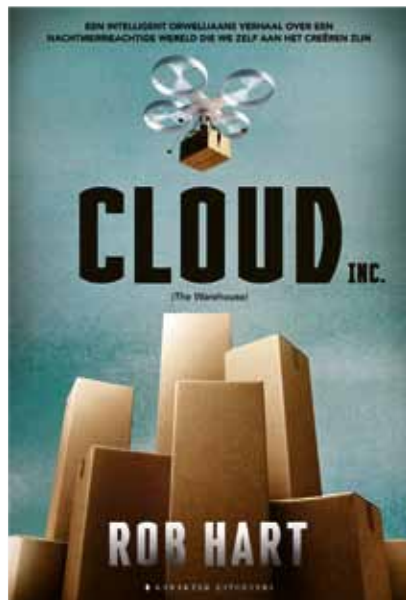
Door Istvan Kops

In *Cloud Inc.* volgen we Paxton, die voor het gelijknamige techbedrijf annex warenhuis werkt, dat een groot deel van de Amerikaanse economie heeft opgeslokt. Hij woont in een van de enorme woon-werkcomplexen van de onderneming, die wordt geleid door de meedogenloze Gibson Wells. Ondertussen probeert Zinnia als undercover te infiltreren in Cloud Inc. om de duistere geheimen van het bedrijf aan het licht te brengen.

Hoe ben je op het idee van *Cloud Inc.* gekomen?

'Ik las een aantal jaar geleden een artikel in het blad *Mother Jones* over de slechte werkomstandigheden bij een groot distributiecentrum. Het loon was laag, het was niet mogelijk om je ziek te melden, werknemers raakten geblesseerd en toch stonden er buiten rijen mensen klaar om aan de slag te gaan voor dit bedrijf. De reden was dat het in een gebied stond waar het economisch slecht ging. De mensen hadden dus geen andere keuze en dat gegeven fascineerde me.'

Rob Hart, *Cloud Inc.*, vertaling: Henk Moerdijk, Uitgeverij Karakter, 421 pagina's (€ 21,99)

Rob Hart

ANNA TY BERGMAN

***Cloud Inc.* deed me denken aan een bedrijf als Amazon. Was dat ook een inspiratiebron voor je?**

'Het was veel meer dan dat! Ik zie Amazon als het symptoom van een ziekte in onze westerse maatschappij, die ervoor zorgt dat kleinere bedrijven verdwijnen. Het bouwt net als de Amerikaanse supermarktketens Walmart een monopoliepositie op en elimineert elke vorm van concurrentie.'

Hoe verklaar je het succes van dit soort multinationals?

'Het ligt deels aan onszelf. We weten van de slechte werkomstandigheden binnen deze bedrijven, maar we kiezen ervoor om onze ogen daarvoor te sluiten. Ons eigen gemak is belangrijker dan het ongemak van een ander. Daarnaast speelt Amazon op een heel handige manier in op het verwachtingspatroon van de consument, doordat ze alles voor de laagste prijs kunnen bieden. Als we dan in een "echte" fysieke winkel dezelfde producten voor een hogere prijs aantreffen, denken we dat er te veel voor wordt gevraagd terwijl dat de reële prijzen zijn. Het grotere probleem is dat onze politici dit soort

bedrijven nooit ter verantwoording roepen. Ze ontvangen zelfs grote bedragen van ze, zodat ze voldoende fondsen hebben om hun herverkiezing zeker te stellen. In ruil daarvoor krijgen deze ondernemingen weer allerlei belastingvoordelen en zo houdt het systeem zichzelf in stand.'

Kan Gibson Wells uit *Cloud Inc.* worden vergeleken met iemand als Jeff Bezos van Amazon?

'Ik heb dit personage eerlijk gezegd vooral gebaseerd op Sam Walton, de stichter van Walmart. Er is iets unieks aan mensen zoals hij. Ze denken door hun zakelijk succes ook het morele gelijk aan hun zijde te hebben. Ze zullen daarom altijd zonder enige scrupules hun doel willen bereiken, ook als dit ten koste gaat van anderen. Steve Jobs is nog zo'n voorbeeld. Hij was een technisch en financieel genie, maar hij kon bijzonder onaardig zijn voor zijn medewerkers. Dit soort mensen hebben op een gegeven moment zoveel macht verworven dat ze zich een soort halfgoden wanen.'

Zouden we ook kritischer naar onszelf als consument moeten zijn?

'Aanvankelijk dacht ik dat het boek nooit gepubliceerd zou worden, omdat Amerikaanse uitgeverijen als de dood zijn voor Amazon.'

'Absoluut. Neem als voorbeeld de smartphone. We weten dat die apparaten in elkaar zijn gezet onder werkomstandigheden die in westerse landen absoluut illegaal zijn. Toch kopen we ze omdat ze ontzettend handig en leuk zijn. Ik heb zelf trouwens een iPhone, dus wat dat betreft ben ik geen haar beter. Het probleem is dat smartphones zo'n onlosmakelijk deel van ons leven zijn gaan uitmaken dat we niet meer zonder ze kunnen. Ik hoop dat mensen hier door mijn boek meer over gaan nadenken en dat ze niet meer elk jaar of elke twee jaar het nieuwste model aanschaffen.'

Denk je dat consumptie voor sommige mensen een vorm van religie is?

'We zijn erdoor geobsedeerd. Door consumptie voelen we ons compleet. We hebben continu het gevoel dat er iets aan ons leven ontbreekt en we zijn voortdurend op zoek naar dat ene ontbrekende stukje. Het tragische is natuurlijk dat we ons nooit compleet zullen voelen. In plaats van dat we echt op zoek gaan naar onszelf, staan we toe dat consumptie ons definieert.'

Ondanks de kritiek die uit *Cloud Inc.* spreekt, is het boek een internationaal succes. Hoe komt dat, denk je?

'Aanvankelijk dacht ik dat het boek nooit gepubliceerd zou worden, omdat Amerikaanse uitgeverijen als de dood zijn voor Amazon. Dit bedrijf is namelijk verantwoordelijk voor maar liefst tachtig procent van de verkoop op de Amerikaanse boekenmarkt. Ik was niet alleen verbaasd dat *Cloud Inc.* werd gepubliceerd, maar ook dat het een bestseller werd. Toen het boek ook nog eens in veel landen werd vertaald, nam mijn verbazing nog verder toe. Ik ging ervan uit dat het thema in het boek heel erg Amerikaans georiënteerd is, maar dat bleek niet zo te zijn. Hoewel bedrijven als Amazon minder dominant aanwezig zijn buiten het continent, blijkt het toch een zorg te zijn die wereldwijd wordt gedeeld.'

DE EINDELING

Dé nieuwe
serie voor
fans van
*De Grijze
Jager!*

'De Eindeling is een echte aanrader. Niet alleen voor kinderen, maar ook voor volwassenen is het genieten geblazen! Een intrigerend fantasyverhaal, met een mooie, sterke, maatschappelijke boodschap.' – MagicofbooksNL

**DE EINDELING - TEN STRIJDE
LIGT VANAF 1 NOVEMBER
IN DE BOEKHANDEL!**

Meer toffe boeken? Check www.billybones.nl

NU in de winkel!

Hoe gaan mannen om met een ingrijpend verlies?
Hoe is hij het beste te helpen?

Kijk voor meer informatie op www.uitgeverijbalans.nl

De mooiste young adult van deze winter

vanaf 1 december te koop

€ 18,50

€ 17,95

'Wat een geweldig boek! Wat moet Jen Minkman hier een werk aan hebben gehad qua research. Dit is echt next level stuff...
petje af.'

Tamara Haagmans, feelgoodauteur bij
Luitingh Sijthoff over **Stilte in de storm**

dutchventurepublishing.nl

BOEKFRAGMENT

Dit ga je niet geloven

Adam Baron, *Dit ga je niet geloven*, illustraties: Benji Davies, vertaling: Anneke Bok, Uitgeverij BILLY BONES, 384 pagina's (€ 19,99) www.billybones.nl

Op school haalt iemand streken uit met juf Martin! Timon wil de boosdoener ontmaskeren. Hij wil ook weten waarom Veronica's zieke oma zo mysterieus doet over haar verleden. Komt hij erachter voor het te laat is?

Veronica zat in ons klaslokaal. En ze was niet aan het lezen. Ze was zelfs geen kruiswoordpuzzel aan het doen uit haar puzzelboek van *The Sunday Times*. Ze zat gewoon naar het tafeltje te staren en plukte aan een losse draad van haar mouw. Ik keek naar haar door de deur en werd weer een beetje bang, zodat ik bijna rechtsomkeert maakte. Maar opnieuw hield ik me voor dat ik dat niet kon maken. Ik duwde de deur open met mijn schouder (dat was een gewoonte aan het worden) en ging naar haar toe. 'Heb je Nanai vanochtend gezien?' Veronica draaide zich om en keek me even aan voordat ze knikte. 'Ik had eigenlijk piano moeten spelen,' zei ze erbij. 'Voor Niveau 5?' 'Ja, maar ik kon me niet concentreren. Dus toen ben ik pap gaan maken en heb haar een portie gebracht. Ze is altijd dol op pap.' 'Maar ze wilde er niet van eten?' Veronica schudde haar hoofd. 'Ze wilde alleen een kop thee.'

'Heb je het nog eens gevraagd? Waarom ze niet eet, bedoel ik.' Veronica slaakte een zucht. 'Dat wilde ze niet zeggen. Ze zei eigenlijk niets. Ze zat maar wat voor zich uit te kijken.' 'Naar de foto?' 'Nee. Mijn vader heeft al het glas uit de lijst gehaald. Ik wilde hem aan haar geven, maar ze wilde hem niet aanpakken.' 'Heb je gevraagd waarom ze hem door de kamer heeft gegooid?' 'Ze wilde geen antwoord geven, Timon.' Nu slaakte ik een zucht. 'Ze gooide hem door de kamer toen ik vroeg of er iets gebeurd was waardoor ze is gestopt met eten.' 'Dat weet ik.' 'En, is er iets voorgevallen?' 'Ik weet het niet,' zei Veronica. 'En mijn vader weet het ook niet. We hebben gewoon geen idee, Timon.' En ik ook niet. Wat kon er in vredesnaam zijn gebeurd met Nanai, daar in het tuinhuisje? Ze kon niet eens van streek zijn geraakt door een e-mail, omdat ze het internet niet gebruikt. Ze kon ook niet zijn gebeld, want ze heeft geen telefoon. Dus het kon ook geen Whatsapp zijn geweest. Er leek geen aanleiding te zijn, en daarom zaten Veronica en ik zwijgend naast elkaar terwijl zij aan haar mouw plukte en er zo verloren uitzag dat ik overwoog haar hand te pakken en zelf aan haar vinger te

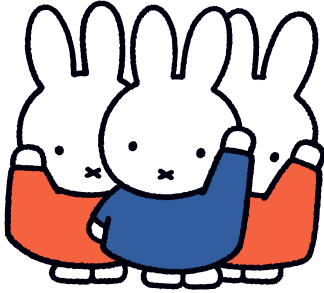
gaan knabbelen. Maar dat deed ik (natuurlijk) niet. Er diende zich een andere gedachte aan. 'Denk je dat het de bedoeling was?' 'Wat?' 'Om die foto te gooien?' 'Ze heeft het toch niet per ongeluk gedaan?' 'Nee, maar ik bedoel, wilde ze zomaar met iets gooien of gooide ze bewust met die foto?' Veronica haalde haar schouders op. 'Hoe komen we daarachter?' Ik had geen idee, dus de rest van de tijd zaten we zwijgend bij elkaar totdat de andere leerlingen binnenstroonden. 'Goed,' zei juf Phillips. 'Pak je werkboek.' We pakten allebei onze tas, en toen ik in de mijne keek, besepte ik al gauw dat ik het ordeprobleem in mijn tas van mijn moeder moet hebben geërfd. Er zaten voetbalkaartjes in uit groep 3, drie sokken (niet bijpassend), een broek (niet van mij), twee truien, en onderin zat iets vastgekleefd wat op een korstje van een knie leek, maar wat in feite een plak gesmolten Skittles bleek te zijn (ik zit naast de verwarming). Ook kwam ik de brief tegen die we van meneer Baker thuis hadden moeten afgeven na het dv (drilpuddingvoorval). Ik schrok ervan, want ik was vergeten hem aan mijn moeder te geven.

nijntje – sinterklaas omdraaiboek

Dick Bruna, *nijntje – sinterklaas omdraaiboek*, Mercis Publishing, 30 pagina's (€ 7,50) www.mercispublishing.nl www.nijntje.nl

Het dubbeldikke *nijntje – sinterklaas omdraaiboek* bevat twee sinterklaasverhalen om voor te lezen. In 'nijntje zet haar schoen' zie je hoe nijntje sinterklaas viert. In 'nijntje zingt voor sinterklaas' staan bekende sinterklaasliedjes. Zing je mee?

hallo sinterklaas!

De Smaragden Troon

Evi F. Verhasselt, *De Laatste Erfgenaam 2. De Smaragden Troon*, 503 pagina's (€ 20,95) www.celtica-publishing.nl

In *De Smaragden Troon* wordt Eleanora meegesleurd in een kluwen van intriges. Welke rol speelt zij in dit mysterie? En wie zal er zetelen op de Smaragden Troon?

Eleanora's hoofd tolde, maar ze had geen tijd om stil te staan bij haar weergevonden geheugen. Sigfried klemde haar met zijn zweterige handen tegen een boom en bracht zijn gezicht tot vlakbij dat van haar. 'Probeer er gewoon van te genieten.' Ze smeekte de Bloedridder op te houden en riep naar Iliona om hulp, maar de Grootmagister lag

bewegingloos op de grond en Sigfried lachte alleen maar om haar geschreeuw. Ze maakte geen schijn van kans, net als al die andere keren won de droom het van de realiteit. Ze sloot haar ogen en balde haar vuisten, waarbij het tweede gedachtenei in haar hand uiteen spatte. Agrathéya. Als een bloem in haar hoofd kwam haar naam tot leven. Haar ware naam. Zij was Agrathéya, dochter van Charon en erfgenaam van Eliflain. Dat was de werkelijke erfenis die haar vader voor haar had achtergelaten en ze besepte nu dat het verkeerd was geweest om die naam te verbergen. Niet dat het slim was hem openlijk te gebruiken,

maar ze hoorde de moed te hebben om de naam te dragen en hardop uit te spreken. Agrathéya. Waar zou ze ooit de kracht vandaan halen in de echte wereld, als ze niet eens in haar dromen kon opkomen voor zichzelf? Want... dat was het. Iliona had haar dat nog toegeroepen. De nachtmerrie was haar creatie en dus kon haar niets gebeuren wat ze niet zelf wilde. Het had geen zin om te schreeuwen en te smeken tegen zichzelf. Ze moest de controle nemen over de droom. Nu. 'Stop,' beval ze, en de wereld om haar bevroor. Ze maakte zich los uit de grip van de Bloedridder en keerde zich naar hem

om. Hij keek op haar neer, maar was niet meer zo reusachtig als eerst. Zijn houding kwam zelfs vertrouwd op haar over.

BOEKENKRANT TIPT

KIJK UIT VOOR DIE MAMMOET!

Wanneer de eerste tijd-machine wordt gebruikt staan Tygo en Naomi met grote ogen te kijken. Als ze in de pauze naar de zaal waar het apparaat staat sluipen, zien ze daar opeens een mammoet. *Kijk uit voor die mammoet!* is een spannend kinderboek dat het leukst is om samen te lezen. Eigenlijk speel je zelf een klein toneelstukje met de mensen waarmee je leest. Verdeel de rollen, lees elkaar voor en maak er een prachtig privé-optreden van!

Marco Kunst, *Kijk uit voor die mammoet!*, Uitgeverij Zwijssen, 107 pagina's (€ 13,50)

VAN TWEE VIKINGEN

De vader van Luuk en Lars kan erg goed verhalen vertellen. Dit keer vertelt hij hen over de mythische avonturen van Vikinggoden, vol ijsreuzen en bergkoningen, en de jongens raken in de ban van de macht en pracht van de Vikingen. Ze dromen ervan om net zoals de Vikingen met een Draakenschip naar Amerika te varen. Op een woensdagmiddag gaan ze met een oude sloep het water op, maar wanneer ze de roeispanten kwijtra-ken slaat de paniek toe. Hoe komen ze ooit nog terug naar huis?

Imme Dros, *Van twee Vikingen*, illustraties: Harrie Geelen, Uitgeverij Querido, 88 pagina's (€ 18,50)

ÉÉN IS ALTIJD GELIJK AAN ÉÉN

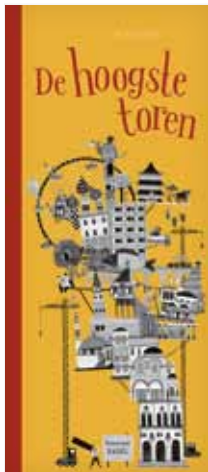
Wanneer Elia, de zeven-tienjarige zoon van een poetsvrouw, een kan ijs-water over de zoon van de dictator kiepert, staat zijn leven op zijn kop. Zelfs het hele eiland Beleza No Mar staat er stil van. Als straf moet Elia als bediende aan de slag in het paleis van de dictator, maar daar gaat het pas echt fout...

Elke Sannen, *Één is altijd gelijk aan één*, Uitgeverij Davidsfonds/Infodok, 212 pagina's (€ 15,99)

DE HOOGSTE TOREN

De hoogste toren van Mirjam Zels is een eigen-tijds prentenboek over de torenbouw van Babel, die op een moderne manier wordt verteld. In het bos waar vroeger kinde-ren speelden, wordt nu gebouwd aan het bouw-project Babel. Het project wordt alsmear groter en groter, maar de bouw-vakkers begrijpen elkaar steeds minder. Als dat maar goed gaat...

Mirjam Zels, *De hoogste toren*, Uitgeverij Kok, 48 pagina's (€ 16,99)

RECENSIE

SASSEFRAS DE BRUYN

Wie is nou de echte Sinterklaas?

Dat Sinterklaas bestaat, dat weten we natuurlijk allemaal, toch? Maar wie was hij echt en komt hij nou uit Spanje of uit Turkije? In *Het Geheime Boek van Sinterklaas* is niet alleen de waarheid rondom de Goedheiligman te vinden, maar ook allerlei achtergrondinformatie voor nieuwsgierige kinderen (en volwassenen).

Door Rianne Nieuwdorp

Het Geheime Boek van Sinterklaas begint met maar liefst veertien verschillende Klazen. Zo is er Nicolaas van Myra, die bekend stond als vriend van alle kin-

deren. Hij blijkt alleen niet zo kieskeurig te zijn, want hij was ook al bevriend met de slagers en tonnenmakers. Of wat dacht je van Nicolaas de Pelgrim, die als schaa-psherder leefde? Al deze Klazen proberen er samen achter te komen wie nou de Echte Sinterklaas is. Gelukkig is ook de Kerstman aanwezig om enige opheldering te geven. Schrijfster Floortje Zwigtman, die vooral bekend is van haar historis-che kinderboeken, is de mythes en

verhalen over Sint-Nicolaas ingedo-ken om een overzicht te geven van alle eigenaardigheden en tradities rondom het Nederlandse kinder-feest. Waarom zetten we bijvoor-beeld onze schoen? Waarom krijgen we cadeautjes op 5 december? En hoe vierden mensen Sinterklaas in 1665? Daarnaast komen ook de helpers en de internationale neven en vrienden van de Goedheiligman voorbij. Zo hebben ze in Duitsland een baby-Sinterklaas, het 'Christ-kindl', en in Syrië een kerstkameel.

Echt zielig zijn de kinderen in Italië, die op 6 januari door de angstaanja-gende heks Befana zwarte snoepjes in hun sok krijgen.

Het boek is prachtig geïllustreerd door Sassefras de Bruyn vanwege het kleurgebruik en de humoris-tische tekeningen, en de teksten van Zwigtman zijn informatief en grappig. Ze gaat zorgvuldig in op alle aspecten van het feest, zoals de stoomboot, de kleding van de Sint en verschillende soorten snoep. Voor de echte zoetekauwen bevat het zelfs enkele middeleeuwse recepten! Tot slot passeert ook de actuele pieten-discussie de revue. Al met al is *Het Geheime Boek van Sinterklaas* een uitstekend schoen-ca-deautje voor iedereen die niet meer helemaal gelooft in de man met de witte baard die toevallig speelgoed komt brengen. Of als je gewoon wilt weten waarom hij dat in vredes-naam zou doen. Ondanks de wirwar van Sinterklazen, verhalen en ver-schillende achtergronden, blijkt de Sint uiteindelijk toch diegene te zijn waar je zelf in gelooft. Want dat hij bestaat, op de een of andere manier, valt na lezing van dit boek niet meer te ontkennen. En zeg nou eerlijk, het is altijd beter dan een Italiaanse heks.

Floortje Zwigtman, *Het Geheime Boek van Sinterklaas*, illustraties: Sassefras de Bruyn, Uitgeverij Rubinstein, 140 pagina's (€ 24,50)

INTERVIEW

In een elvenpak naar school

Aefke ten Hagen heeft al haar hele leven een kinderboek willen schrijven. Met *Mijn moeder kookt soep van tafelpoten* is niet alleen deze droom uitgekomen, maar ook haar wens om ouders met psychische problemen te helpen dit meer bespreekbaar te maken onder hun kinderen. Een onderwerp waar de auteur zelf als geen ander over kan meepraten.

Door Jeroen van Wijk

Mijn moeder kookt soep van tafelpoten gaat over de elfjarige Fiep en haar moeder Hilde, die een bipolaire stoornis heeft.

Fiep wil het liefst dat haar moeder gewoon 'normaal' is en niet steeds manisch blij of heel erg verdrietig. Tegelijkertijd wil het meisje haar passie volgen, namelijk gitaarspelen, en ontmoet ze een leuke jongen genaamd Mats. Maar hoe kan ze hem ooit aan haar moeder voorstellen, als zij steeds gekke dingen doet, zoals in een elvenpakje naar school komen? 'Het verhaal is wat dat betreft deels autobiografisch,' legt Ten Hagen uit, die zelf net als haar vader met een bipolaire stoornis kampt en in haar dagelijks leven als communicatieadviseur bij Lister werkt, een stichting die mensen met psychiatrische en/of verslavingsproblemen begeleidt. 'Ik ben bijvoorbeeld een keer net als de moeder van Fiep verkleed naar het schoolplein gegaan. Ik dacht, dat hoort zo, want het is carnaval. Je staat er op zo'n moment echter niet bij stil dat dat gek overkomt, dus ik

Aefke ten Hagen, *Mijn moeder kookt soep van tafelpoten*, illustraties: Iris Boter, Uitgeverij Kluitman, 160 pagina's (€ 14,99)

Aefke ten Hagen

ELIZABETH WATTIMENA

was verbaasd toen ik als enige ouder daar verkleed stond! Mijn kinderen vonden het gelukkig wel lachen.' Soep van tafelpoten heeft de schrijfster gelukkig nooit gemaakt, maar de titel leek haar wel passend: 'Ik wilde graag een titel die zou blijven hangen bij mensen,' verklaart ze. 'Ik wil dat kinderen en hun ouders zich afvragen wat er met die moeder aan de hand is.'

PRAAT EROVER!

Het boek mag dan een hoop absurde situaties beschrijven, toch is het een verhaal waar veel kinderen zich in kunnen herkennen. Fiep is namelijk een zogeheten 'KOPPKind', dat staat voor 'Kinderen van Ouders met Psychiatrische problemen', waarvan er zo'n 423.000 van 12 jaar of jonger in Nederland rondlopen. Het is als KOPPKind niet makkelijk om de drukte van school en de lastige thuissituatie te combineren. 'Mijn moeder kookt soep van tafelpoten

'Later begreep ik veel beter waarom ik op een zonnige zondag uit het niets besloot samen met mijn broertje een cabrio te kopen.'

kan ik zeggen dat als je ermee blijft zitten, het alleen maar lastiger wordt. Ik hoop dat ik met dit boek kan bereiken dat er onder de jeugd meer over psychische problemen wordt gepraat. Daar zal de lesbrieft die er bij het boek voor scholen is ontwikkeld, hopelijk ook aan bijdragen. Daarnaast zal ik de komende periode ook zelf bij een aantal scholen langsgaan om over mijn boek en mezelf te vertellen.'

BLIJVEN SCHRIJVEN

Hoewel Ten Hagen geen onbekende is in het boekenvak – eerder schreef ze de thriller *Tijdens kantooruren* en de roman *In de naam van mijn vader* – is het schrijven van een kinderboek voor haar een geheel nieuwe ervaring en daar ging veel tijd in zitten. 'Het was voor mij moeilijk om de zorg voor mezelf en mijn gezin te combineren met het schrijven van dit boek,' vertelt ze. 'Mijn man heeft daarom vaak op zondagen gezegd: "Ga jij maar naar zolder om rustig te schrijven, dan ga ik ergens met de kinderen naartoe."' Ten Hagen heeft daarnaast veel hulp van haar redacteurs gehad, bijvoorbeeld over het taalgebruik van Fiep. 'Ik had eerst veel "hippe" woorden in het boek staan, maar die moesten er allemaal uit. Volgens mijn redacteur wil je je daar als volwassene niet aan branden en verandert het taalgebruik zo snel dat het volgend jaar alweer verouderd zou zijn.'

Mijn moeder kookt soep van tafelpoten is het eerste kinderboek dat Ten Hagen geschreven heeft, maar zal zeker nog niet de laatste zijn. 'Het liefst zou ik een hele kinderboeken-serie willen schrijven over kinderen die ouders, broertjes of zusjes met een psychische aandoening hebben of zelf worstelen met een geestesziekte. Bijvoorbeeld een boek over een meisje dat een broertje met autisme heeft en beschrijft hoe lastig dat is voor het hele gezin. Ja, een hele kinderboekenreeks schrijven over de impact van psychiatrische problemen is mijn grootste droom!'

VRAAG
NAAR HET
GRATIS
PREVIEW
BOEKJE

AL MEER DAN
EEN MILJOEN
LEZERS MAAKTEN
KENNIS MET
CERISE!

geschreven door
Joris Chamblain

het dagboek van Cerise

getekend
door:
Aurélien
Keyret

Avonturen van een jonge schrijfster

BOEK 1 : DE STENEN DIERENTUIN
(80 PAGINA'S - NUR 283, 284, 362)
HARDCOVER € 19,95 **SOFTCOVER** € 9,95
ISBN 978-94-6306-551-1 ISBN 978-94-6306-552-8

BOEK 2 : HET BOEK VAN HECTOR
(80 PAGINA'S - NUR 283, 284, 362)
HARDCOVER € 19,95 **SOFTCOVER** € 9,95
ISBN 978-94-6306-553-5 ISBN 978-94-6306-554-2

OOK ALS
HARDCOVER
**VOORDEEL-
PAKKET 1+2**
29,95

Verkrijgbaar in soft- en hardcover

(voor boekhandels : **hardcover** leverbaar via Centraal Boekhuis | **softcover** via Van Ditmar)

De pers over Cerise

“De strip is bedoeld voor kinderen van 9 tot 12, maar feitelijk is hij verplichte kost voor iedere serieuze stripliefhebber, want we hebben hier te maken met de literatuur onder de strips – een goed verhaal met verschillende lagen, goed verteld en magnifiek getekend.”

Moors Magazine

“Je zou wensen dat veel kinderen kennis maken met Het dagboek van Cerise, vanwege het verhaal, de mooie mengvorm van strip en dagboek en omdat het een vriendelijke en spannende leeservaring is. Om al die redenen zou het ‘gewoon’ in de kinderboekwinkel verkrijgbaar moeten zijn en in de boekhandel – en dan vooral niet bij de strips maar bij de jeugdboeken.”

9eKunst.nl

“Een sterk verhaal, fijne tekeningen en goedgekozen onderwerpen die ook zullen aanslaan bij een publiek dat niet tot de jeugdige doelgroep behoort. Deze Cerise verdient dan ook in ons Nederlandstalige taalgebied een groot publiek!”

Stripspecialzaak.be

“De auteurs doen volwassenen naar hun jeugd terugkeren, jongeren doet hij Cerise willen zijn. Je moet het maar doen -check!- en kunnen -check!”

Geert De Weyer (De Morgen)

WWW.SILVESTERSTRIPS.NL

kijk op onze site voor meer jeugdstrips

TIPPAGINA

Voor de verzamelaar

Een goede boekenserie geeft niet alleen uren leesplezier, maar staat vaak ook prachtig in je boekenkast. Van nieuwe reeksen en langverwachte vervolgdelen tot bijzondere heruitgaven: de *Boekenkrant* tipt een aantal series die zeker niet in je verzameling mogen ontbreken.

PIZZAMAFFIA SLAAT DOOR

Twaalf jaar en een verfilming later is *Pizzamaffia* nog altijd razend populair onder scholieren. Vooral bij jongeren 'die normaal gesproken niet lezen' deed het boek het volgens auteur Khalid Boudou goed, en zij smeekten hem dan ook om een vervolg. Met *Pizzamaffia slaat door* weet Boudou te bewijzen dat hij nog altijd als geen ander de taal van jongeren spreekt. Het is vijf jaar na de pizzaoorlog en de rust is teruggekeerd. Haas runt nu zelf pizzeria Melodia en is daar nog verdomd goed in ook. Hij let goed op zijn team, vooral op Slipper, die net een moeilijke periode achter de rug heeft. Maar dan krijgt Slipper een paniekerig telefoontje van een vriend, de vluchteling Ziad. Hij wordt opgejaagd door een woedende menigte die hem uitmaakt voor aanrander. Natuurlijk neemt de pizzacrew hem in bescherming, maar tegen welke prijs? En is Ziad wel zo onschuldig als hij beweert? Boudou weet met humor en spanning grote thema's aan te pakken, zoals discriminatie, vluchtelingenproblematiek en social media. Als docent Nederlands wil hij zijn leerlingen interesseren in literatuur, en daarom probeert hij zich in hun wereld in te leven. *Pizzamaffia slaat door* bevat net zoveel vaart en spanning als het eerste deel, en zal het ongetwijfeld even goed doen op het witte doek.

OTILIE EN DE DROCHTENJAGERS

Toen Rhiannon Williams haar manuscript 'Little Ott Colter' opstuurde naar de Australische Ampersand Prize, was de jury meteen verkocht. Inmiddels is het fantasy-verhaal een heus boek geworden, en wel het eerste deel in een trilogie. *Ottilie en de drochtenjagers* is een spannende

avonturenserie die lezers vanaf negen jaar zal betoveren. 'In de Moerasholen leefden de mensen die nergens anders terecht konden, die geen onderdak hadden. Ottilie was wat ze noemden een echte Brakker, geboren en getogen in de Holen. Ze woonde er al bijna dertien jaar.' Ottilies moeder is ziek, en dus moet zij op haar broertje Walie passen. Maar als hij op een nacht

verdwijnt, kan ze hem nergens meer vinden. Dan doet ze een vreselijke ontdekking: Walie is ontvoerd door de drochtenjagers. Om haar broertje terug te halen, vermomd Ottilie zich als een jongen en infiltreert het geheime genootschap van de jagers. Tijdens de trainingen blijkt dat zij met haar pijl-en-boog een van de meest getalenteerde nieuwelingen is. Maar zal het haar ook luk-

ken om haar broertje te bevrijden? Ottilie is een dapper en vindingrijk meisje dat geen volwassenen nodig heeft om zich te redden. Williams weet tussen alle monsters en magische wezens in een mooi verhaal over vriendschap, trouw en genderrollen te vertellen. En gelukkig is het avontuur pas net begonnen!

DRÄGAN DUMA 3. HET ZWARTE KRISTAL

Patty van Delft veroverde met haar fantasy-trilogie *Drägan Duma* al vele harten. In deze young adult-boeken waan je je in een magische wereld waar draken, magiërs en andere mythische wezens de dienst uitmaken. Voor de verzamelaars onder ons is er goed nieuws: eindelijk verschijnen de drie delen in prachtige hardcover-edities, met een extra wereldkaart voorin én vijf illustraties van ontwerper Dominik Broniek. Het derde deel, *Het zwarte kristal*, verschijnt binnenkort, en daarmee is de verzameling compleet. Op haar zestiende

verjaardag ontdekte Jill een parallelle wereld: Drägan Duma. Daar kwam ze erachter dat ze voorbestemd is om drakenridder te worden en te helpen de

Khalid Boudou, *Pizzamaffia slaat door*, Uitgeverij Moon, 224 pagina's (€ 14,99)

Rhiannon Williams, *Ottilie en de drochtenjagers*, vertaling: Sofia Engelsman, Uitgeverij Gottmer, 352 pagina's (€ 16,99)

Patty van Delft, *Drägan Duma 3. Het zwarte kristal*, illustraties: Dominik Broniek, Uitgeverij Celtica (€ 21,95)

Drägan Duma 3

DOMINIK BRONIEK

kwaadaardige Morbiden te verslaan. Nu, in het laatste deel, moeten Jill en haar vriend Skylar een nieuwe dreiging het hoofd bieden: de kwaadaardige magiër Morbiston. Om hem te verslaan moeten ze de profetie zien te doorgronden, maar Jill raakt gaandeweg het vertrouwen in

zichzelf kwijt. Kan zij haar twijfels opzijzetten om een einde te maken aan Morbistons duistere macht? *Het zwarte kristal* wordt door

fans een waardige afsluiter van de trilogie genoemd. Van Delft schiep in deze serie een complete wereld met zijn eigen legenden, regels en talen. In de nieuwe uitgave komt deze nog meer tot leven dankzij de prachtige illustraties van Dominik Broniek, waar de duistere magie vanaf druipet. Staat jouw boekenkast vol fantasy-series, dan mag deze daarin zeker niet ontbreken!

FANTASIA XIV. TERUG IN DE TIJD

De muizenissige avonturen van Geronimo Stilton zijn nog altijd enorm populair bij jonge kinderen.

Het dubbeldikke, luxe deel uit de *Fantasia*-serie *Terug in de tijd* maakt duidelijk waarom: het zit boordevol spelletjes, ruikpagina's en 3D-beelden. Bovendien kun je met de *Omni-bus magicus* achterin het boek zelf je eigen tovenaarskunsten uitproberen. Zelfs een slimme muis als Geronimo Stilton maakt weleens een fout! Op een van zijn reizen door het magische rijk Fantasia had de feeënkoningin Florina hem de Gevleugelden Ring geschonken, als bedankje voor zijn hulp. Deze betoverde ring bezit veel kracht en is een soort paspoort waarmee je door alle delen van het rijk kunt reizen. Die had hij in zijn nachtkastje bewaard. Dat was alleen

niet zo slim... want nu is hij gestolen! Ondertussen is er iets vreemds aan de hand op Muizeneiland. Er hangt een duistere mist en in de verte klinkt een treurige melodie, gespeeld door wel duizend violen. Wat blijkt? De Magische Sluier die de Werkelijke Wereld en Fantasia scheidt is gescheurd! Nu kunnen alle magische wezens zomaar naar Muizeneiland komen. De zwarte fee Evilina wil beide

werelden in haar bezit nemen. Daar moet Geronimo een stokje voor steken! Hij keert terug naar Fantasia om de ring terug te vinden en de sluier te repareren. Ga jij mee op reis door Fantasia?

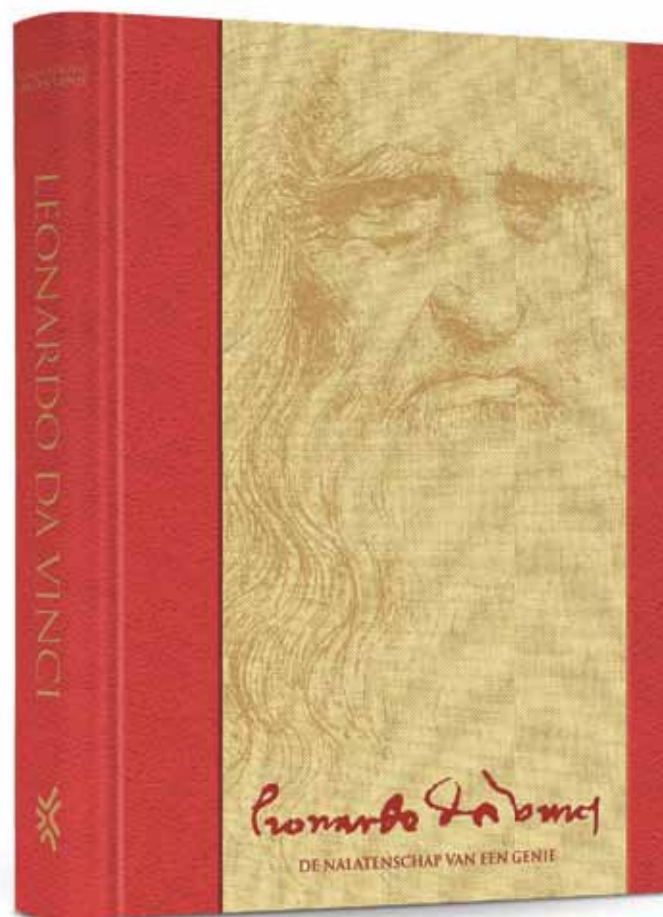

Geronimo Stilton, *Fantasia XIV. Terug in de tijd*, Uitgeverij De Wakkere Muis, 672 pagina's (€ 36,50)

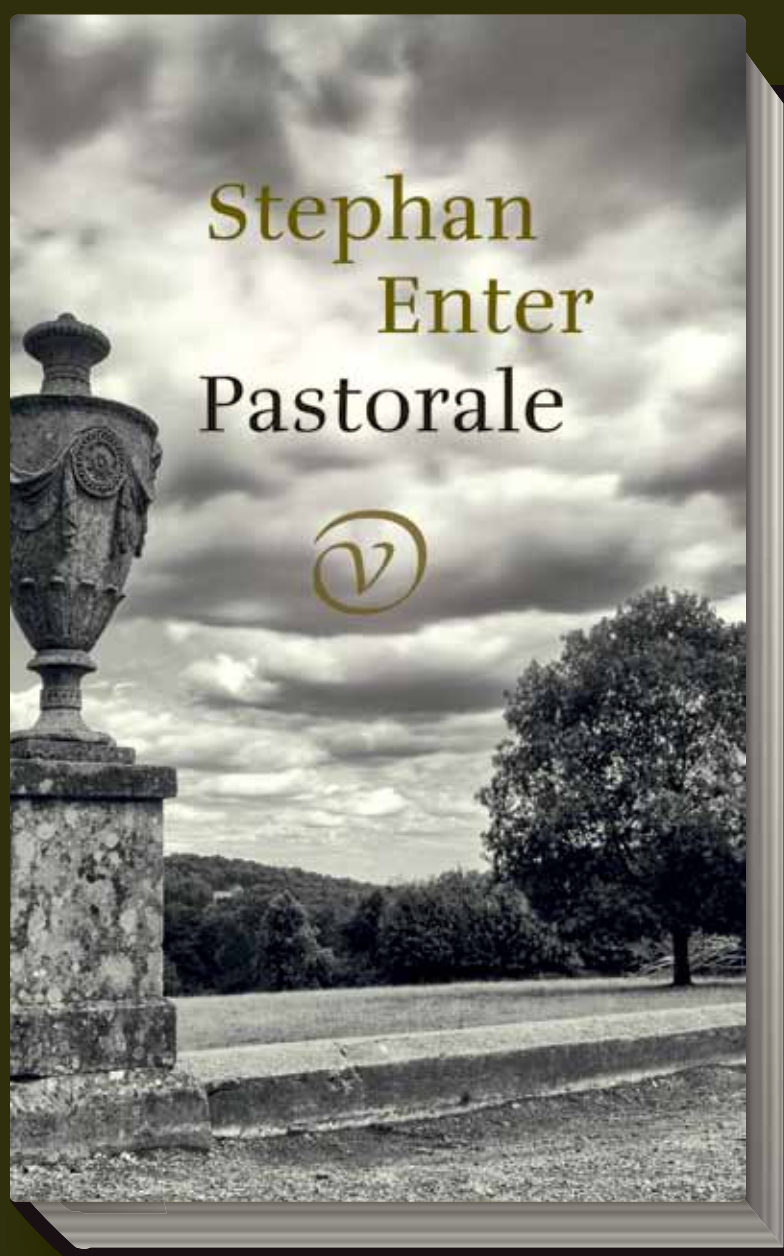
Hét kunstboek over Leonardo da Vinci

Martin Kemp en Fabio Scaletti brengen Da Vinci's werk in 160 afbeeldingen tot leven. In zijn schilderijen, tekeningen en schetsen komt het hele leven voorbij: denk aan filosofie, religie en wetenschap. Alle werken zijn voorzien van toelichtende teksten, waarbij aandacht is voor de details en de interpretatie van zijn werk. Naast de bekende werken, zoals de Mona Lisa, het Laatste Avondmaal en Salvator Mundi komen ook minder bekende werken aan bod.

gebonden met stofomslag
ISBN 9789043532891 | € 69,99

 KokBoekencentrum
UITGEVERS | UTRECHT

**DE NIEUWE ROMAN VAN
STEPHAN ENTER**

NU IN DE BOEKHANDEL

WWW.VANOORSCHOT.NL

BOEKFRAGMENT

Het kangoeroemanifest

Marc-Uwe Kling, *Het kangoeroemanifest*, vertaling: Elbert Besaris, 272 pagina's (€ 17,90) www.deharmonie.nl

Ze zijn er weer! In het vorig jaar verschenen *De kangoeroekronieken* maakten we kennis met Marc-Uwe Kling die een communistische, maatschappijkritische kangoeroe als overbuurman kreeg.

De kangoeroe staat met een schort voor zijn buidel in de keuken koekjes te bakken. Ik assisteer. De kangoeroe steekt koekjes uit in de vorm van een hamer en kneedt vanillesikkeltjes. Verder maakt hij met frambozenjam bestreken rode sterren. Na lang delibereren heb ik erdoor weten te drukken dat ik ook een paar met pruimenmoes bestreken zwarte sterren mag maken. De kangoeroe waagt zich ondertussen aan de productie van kersenbonbons.

‘Weet je zeker dat er zoveel wodka in moet?’ vraag ik.

‘Ik zeg maar zo,’ zegt de kangoeroe, ‘juist met kerst geldt: wie visioenen wil hebben, moet niet bezuinigen op verdovende middelen...’

Ik schuif mijn sterren in de oven. ‘Heb je eigenlijk al een cadeau voor mij?’ vraagt de kangoeroe zonder blikken of blozen.

‘Hoezo?’ vraag ik.

‘Overmorgen is het kerst, hè!’

‘Je gelooft helemaal niet in God & Co.’

‘Ja, dus?’ vraagt de kangoeroe.

‘Dan ook geen cadeautjes.’

‘Niet grappig,’ zegt de kangoeroe.

‘Alsof het één iets met het ander te maken heeft.’

Hij lepelt de rest van de frambozenjam uit de pot.

‘Maar nu even serieus,’ zegt hij. ‘Heb je al een cadeau voor mij?’

‘Misschien wel,’ zeg ik. ‘Misschien niet.’

‘Pfoe, ik heb ook misschien wel een cadeau voor jou. Maar misschien ook niet.’

‘Ik krijg van jou zo’n melkopschuimertje,’ zeg ik.

‘Hoe weet jij dat?’ vraagt de kangoeroe verrast.

‘Je hebt dat ding twee dagen naast het koffiezetapparaat laten liggen voor je hem hebt ingepakt.’

‘Nu jij weet wat ik aan jou geef, moet jij mij ook vertellen wat jij aan mij geeft.’

‘Ik denk dat ik je een portemonnee geef.’

‘Je geeft me met andere woorden dus een geldbuidel?’ vraagt de kangoeroe.

‘Nou, geweldig. Als ik een vogel was, zou je me dan een vliegticket geven? Ik heb geen buidel nodig!’

‘Tja,’ zeg ik, ‘en ik drink mijn koffie altijd zwart!’

‘Maar ik niet!’ moppert de kangoeroe.

‘Tja,’ zeg ik, ‘en mijn portemonnee valt bijna uit elkaar.’

‘Poeh, dan breng ik die melkopschui-

mer mooi terug en dan krijg jij helemaal niks.’

‘Poeh,’ zeg ik, ‘maakt voor mij geen verschil.’

Zwijgend zitten we tegenover elkaar. De kangoeroe staat op, loopt naar de koelkast en trekt een pak yoghurt open.

‘Het is eigenlijk niet goed om zo laat nog zuivel te eten,’ zeg ik.

‘Echt?’ vraagt de kangoeroe.

‘Waarom?’

‘Geen idee,’ zeg ik. ‘Verzin ik ter plekke.’

‘Wat?’

‘Nja, er viel zo’n ongemakkelijke stilte, en zulk soort dingen zeggen mensen dan altijd.’

TWEE DAGEN LATER

De kangoeroe staat al onheilspellend wankel op de poten, maar gooit desondanks zijn zoveelste kersenbonbon in zijn mond. ‘Ik wijd dit verrukkelijke baksel aan Johannes de Sloper!’ roept hij.

‘Uitvinder van de glühwein – leid ons in verzoeking! Proost! En nu uitpakken!’

‘Hier!’ zeg ik. Ik geef de kangoeroe zijn cadeau.

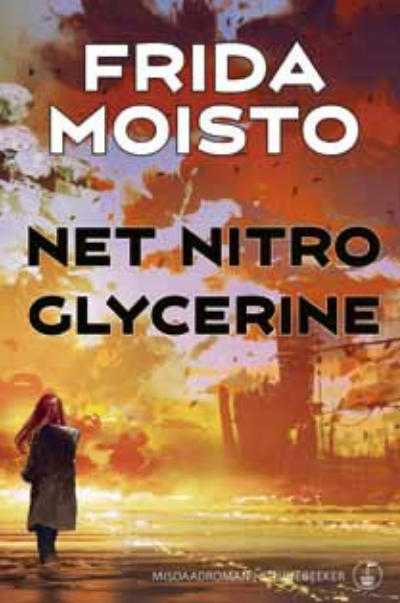
‘Hier,’ zegt de kangoeroe. ‘Ik heb ook iets voor jou.’

Voortvarend pakt de kangoeroe zijn cadeau uit. ‘Een melkopschuimer!’ roept hij. ‘Goed idee, ouwe.’

Ik pak mijn cadeau uit. ‘Een melkopschuimer,’ zeg ik. ‘Nou, fantastisch.’

BOEKFRAGMENT

Net nitroglycerine

Frida Moisto, *Net Nitroglycerine*, vertaling: Edith Sybesma, Uitgeverij Stortebeeker (€ 19,95) www.stortebeeker.nl

Het is 5 januari en in Jönköping wordt het jaarlijkse ondernemersfeest gehouden. Topadvocaat Niklas Bromander en zijn vrouw Isabelle behoren tot de gasten. Niet veel later wordt Niklas dood aangetroffen in een garage in het centrum van de stad en is zijn oudste dochter spoorloos verdwenen.

Isabelle Bromander stond voor een van de grote ramen die uitzicht boden op het Hamnkanaal. De schemering daalde neer over Jönköping. Ze keek naar buiten, smoorde een geeuw en nipte van de goed gekoelde champagne. De sneeuw viel boven het Rådhuspark. Het feest voor het bedrijfsleven van Jönköping vond zoals gebruikelijk plaats in het Elite Hotel, in de Spiegelzaal op de bovenverdieping. De organisator serveerde champagne in overvloed. Het geroezemoes in de zaal was vrolijk, maar met een ernstige ondertoon. Het kerstverlof zat er bijna op en daarna was het weer hard werken geblazen. Het feest werd altijd goed bezocht, door de bovenlaag van de bevolking. Ondernemers, advocaten en ambtenaren ontmoetten elkaar, aten lekker, dronken nog lekkerder en feestten tot in de kleine uurtjes.

Het was een bijzondere gelegenheid, waarbij de workaholics van de stad de kans kregen zich te amuseren. Een welverdiende pauze in hun hectische leven. Gezichten die anders altijd ernstig stonden, keken vrolijk. De drank liet vermoeide ogen glanzen. Het grootste deel van de elite van Jönköping bevond zich in de zaal. Iedereen die iets voorstelde liep er rond met een glas roze bubbels – de mannen in een maatpak, de slanke vrouwen in een strakke jurk en met een discreet parelkettinkje om de hals. Ze praatten geroutineerd en een tikje verveeld met elkaar. De wangzonen waren niet van de lucht.

Isabelle Bromander stond zo stijf als een plank naar het spektakel te kijken, zo ongemakkelijk dat ze zichzelf bijna zou vergelijken met een taliban tijdens de viering van de Fourth of July. Ze was niet onder de indruk van wat ze in het vertrek zag, niet van de inrichting en niet van de mensen of hun titels. Ze nipte weer van de bubbels en terwijl ze het koolzuur op haar lip liet kriebelen, pakte ze haar telefoon.

Hun kindermisje, Rosa, had zich niet gemeld. Dat moest betekenen dat de meisjes sliepen. Opgelucht liet ze de lucht uit haar longen ontsnappen. Rosa had beloofd dat ze zou bellen als Hanna ertussenuit glipte. Isabelle haalde diep adem. Haar zilveren halsketting zat vast in de

haartjes van haar nek en ze voelde het trekken. Ze peuterde het kettinkje voorzichtig los.

Hanna Bromander was een hoofdstuk op zich en hun moeder-dochterrelatie was gecompliceerd. Het gedrag van haar bonuskind liet veel te wensen over. Isabelle deed haar best, echt. Maar hun relatie was vanaf het begin al met horten en stoten gegaan. Ze was te jong geweest om de verantwoordelijkheid van een moeder op zich te nemen. En ook al hield ze nu van Hanna alsof het haar eigen kind was, ze was ervan overtuigd dat Hanna wist dat Isabelle haar aanvankelijk niet had willen hebben. Ook al had ze altijd geprobeerd het gevoel van een hecht gezin over te brengen.

Met haar wijsvinger tikte ze op haar telefoon. Dat alle kinderen thuis waren, was het belangrijkste. Dat ze er af en toe tussenuit knepen was niet erg, als ze maar bij het buurhuis vandaan bleven.

NON-FICTIE

BOEKENKRANT TIPT

HET NIEUWE AJAX

In het boek *Het nieuwe Ajax* vereeuwigd journalist en Ajacied Menno Pot het voetbalseizoen 2018-2019 en de historische Champions league-campagne van de Amsterdamse topclub. Wie Ajax goed kent weet dat deze jaargang meer was dan ‘gewoon’ een zeer succesvol voetbalseizoen. Menno Pot reconstrueert het succes van Ajax en legt uit waar dit succes vandaan komt.

Menno Pot, *Het nieuwe Ajax*, Uitgeverij Ambo|Anthos, 224 pagina's (€ 16,99)

TUJD TUSSEN DE JAREN

Tijdens de donkere dagen rond Kerst keert een man na lange jaren terug naar zijn ouderlijk huis in de Zwitserse bergen. Hij denkt aan zijn oude geliefde Minna en aan de toekomst die hij op deze boerderij met haar zag. Het mocht echter niet baten en hij verloor zowel de boerderij als zijn geliefde aan zijn broer. Verbitterd reflecteert de man over zijn ongelukkige leven het afgelopen decennia. Zal hij ooit zijn broer kunnen vergeven?

Urs Faes, *Tijd tussen de jaren*, vertaling: Wil Hansen, Uitgeverij De Bezige Bij, 96 pagina's (€ 16,99)

UIT DE BOOMGAARD

Een eigen perenboom of druivenstruik in je tuin is natuurlijk leuk, maar... wat moet je met al dat fruit? In *Uit de boomgaard* laat Stuart Ovenden tachtig manieren zien om iets lekkers te maken met fruitsoorten uit eigen tuin, van de lokale boer of uit de supermarkt om de hoek. Met makkelijke zoete en hartige recepten toont hij nieuwe manieren om bijvoorbeeld appels en peren te verwerken in smakelijke en creatieve gerechten en drankjes.

Stuart Ovenden, *Uit de boomgaard. Recepten van boom tot bord*, Uitgeverij Luitingh-Sijthoff, 208 pagina's (€ 21,99)

DE RUSSISCHE KLUS

Na de Eerste Wereldoorlog en de Russische burgeroorlog stond de zojuist opgerichte Sovjet-Unie op instorten. Er heerste een gigantische hongersnood in het land. De honger was zo extreem dat er vormen van kannibalisme aan het ontstaan waren. Lenin was radeloos, het laatste wat hij wilde was de hulp inroepen van de kapitalistische vijand, maar hij kon niet anders. De VS greep in en met succes. Meesterverteller Douglas Smith haalt dit stukje geschiedenis uit de vergetelheid.

Douglas Smith, *De Russische klus*, vertaling: Jan Sytsma, Uitgeverij Spectrum, 328 pagina's (€ 29,99)

RECENSIE

Lood en goud in de marketing

De brandstof waarop de wereld blijft draaien, zo beweert Rory Sutherland in *Alchemie*, is geen logische. Zo is bananenlikeur alleen lekker wanneer je het in het Caraïbisch gebied drinkt, kan de veiligheid van het verkeer worden verbeterd door alle wegbewijzing te verwijderen en wordt een smerige frisdrank populair door het in hele kleine, dure blikjes te verkopen.

Door Yannick Schueler

Sutherland, vicevoorzitter van een groot marketingbureau, toont het allemaal aan, en laat zien hoe de evolutie ons brein zo gevormd heeft dat

dit soort vreemde gevallen eigenlijk zeer goed verklaarbaar zijn. Zijn punt: mensen zijn onvoorspelbaar, en de wereld waarin we ons bewegen is complex en nauwelijks te bevatten. Ons consumentengedrag vertelt blijkbaar een boel over onze *condition humaine*. Voor marketing ligt daarin een uitdaging, stelt hij, maar terwijl de huidige, gedoemde,

neiging vooral is alle willekeur te vangen in de wetmatigheden van economische en wiskundige modellen, zou Sutherland liever zien hoe de meer absurde, ogenschijnlijk onlogische ideeën, wat hij ‘alchemie’ noemt, ruimer baan kregen: ‘Als er een logisch antwoord zou zijn,’ luidt één van zijn vele oneliners, ‘zouden we dat al gevonden hebben.’ En dus blijkt het een prima idee om de misdaad niet met meer politie te bestrijden, maar met de verspreiding van afbeeldingen van kleuters en baby’s op muren en rolluiken. En is het omwille van de publieke gezondheid aan te raden om de prijs van pijnstillers omhoog te gooien. Absurd natuurlijk, maar wetenschappelijk heel goed verklaarbaar: grote baby-ogen doen criminele harten blijkbaar smelten, en hoe duurder de pil, hoe harder het placebo-effect in werking treedt. Juist het feit dat Sutherland zich niet bij zijn leest – de marketing – houdt, maar er daarnaast onderzoeken uit de sociologische, planologische en psychologische wereld bijhaalt, maakt

Rory Sutherland, *Alchemie. De onweerstaanbare kracht van marketing*, vertaling: Jan Wynsen, Uitgeverij Spectrum, 416 pagina's (€ 23,99)

dat dit boek voor een breed publiek interessant is. Maar er schuilt ook een gevaar in de uitgebreidheid van Sutherlands arsenaal: hij komt gedurende de vierhonderd pagina's alsmaar met voorbeelden en wetenschappelijke publicaties aanzetten om zijn punt duidelijk te maken, en hoewel deze illustraties zonder uitzondering opzienbarend en vermakelijk zijn, kan je je afvragen of een kleinere selectie niet hetzelfde doel had bereikt.

Gelukkig schrijft Sutherland vlot, en met veel, typisch Britse, onderkoelde humor (die zich helaas lastig laat

vertalen in het directere Nederlands)

die de aandacht van de lezer moeiteloos vasthoudt. De vele korte hoofdstukjes lezen als kleine anekdotes, die de bondigheid van het totaal zoals gezegd misschien niet ten goede komen, maar tegelijkertijd het leesplezier en -tempo wel degelijk bevorderen. Grote kans dat wie het boek uit heeft, plotsklaps overal om zich heen voorbeelden van ‘alchemie’ ziet.

RECENSIE

De erfenis van het Vlaams verzet

Twee jaar geleden zond de Vlaamse zender Canvas het programma *Kinderen van de collaboratie* uit. Met *Kinderen van het verzet* krijgt de documentairereeks nu, precies 75 jaar na de bevrijding, een vervolg, zowel op beeld als op papier.

Door Katy Hurkmans

In zijn gelijknamige boek laat Piet Bonquet de dertien ook voor televisie geïnterviewde mensen aan het woord van wie de ouders hun leven riskeerden om

de nazi's te verdrijven en België te bevrijden. De getuigenissen van de kinderen vertrekken vanuit de bijdrage die hun ouders aan de strijd tegen de bezetter leverden, maar gaan vooral dieper in op de invloed die het verzet had op hun eigen leven. Sommigen maakten de oorlog bewust mee, anderen werden later geboren en beleefden enkel de naweeën. Zo werden Laurent Marting en zijn broer wezen, nadat hun vader terechtgesteld werd in

Breendonk en hun moeder omkwam in een Duits kamp. Tijdens de jeugd van kunstenaar Jan Vanriet stond daarentegen alle vrijetijdsbesteding in het teken van zaken die te maken hadden met de tijd die zijn ouders in gevangenschap doorbrachten, en Laurette Van Damme onderhoudt nog steeds een warme relatie met één van de twee Joodse broertjes die haar familie verborgen hield. In alle verhalen spelen het dagelijks leven en de familiebanden een grote rol. Verzetslieden worden geportretteerd als gewone mensen met een job en een gezin. De oorlog sloeg diepe wonden, veroorzaakte breuken en psychische problemen, maar bracht de gemeenschap ook dichter bij elkaar.

Dat deze verhalen verteld worden, is noodzaak. In zijn boek wijst Piet Bonquet er meermaals op dat de collaboratie in Vlaanderen veel beter gedocumenteerd is dan het verzet. Nochtans zijn de cijfers hard, dat zegt ook eindredacteur en historicus Geert Clerbout in het voorwoord: ‘Zeker 40.000 verzetsstrijders werden opgepakt en minstens 15.000 overleefden de oorlog niet.’ In de getuigenissen is te lezen dat zowel de verzetsstrijders als

hun nageslacht het betreuren dat de acties van het verzet vergeten lijken te worden. Door de kinderen van rechtstreekse getuigen van het oorlogsgeweld aan het woord te laten, wordt de herinnering verstevigd en levendig gehouden. Het zijn gedetailleerde vertellingen in heel gewone taal, die onder de huid kruipen en je bijblijven. Bonquet laat zien hoe groot het belang van het verzet was, of het nu gaat over het saboteren van spoorwegen, het helpen van Britse piloten of het doorspelen van informatie.

Kinderen van het verzet gaat niet alleen over de verzetsdaden van de ouders, maar ook over de impact die dat engagement had op het leven van hun kinderen. Het zijn menselijke verhalen over familielevens, trauma's, ontberingen en gemis. De getuigenissen hebben impact en laten nogmaals zien hoe belangrijk het is om alle aspecten van de Tweede Wereldoorlog te gedenken.

KINDEREN VAN HET VERZET

Vanaf 22 oktober is de zesdelige documentairereeks *Kinderen van het verzet* elke dinsdagavond om 21:20 uur op de Vlaamse zender Canvas te zien en terug te kijken via <https://www.vrt.be/vrtnu/>

Piet Bonquet, *Kinderen van het verzet*, Uitgeverij Polis in samenwerking met Canvas, 256 pagina's (€ 20,00)

INTERVIEW

Een kleine stap voor een mens

De mensheid staat in de schulden. We verbruiken nu al vijftig procent meer aan grondstoffen dan wat de Aarde kan aanvullen, waarschuwt Jonathan Safran Foer in zijn nieuwe boek *Het klimaat zijn wij*. Zijn betoog: 'We kunnen niet langer blijven leven zoals we gewend zijn en daarnaast ook de planeet behouden die we gewend zijn.'

Door Mirjam Mulder

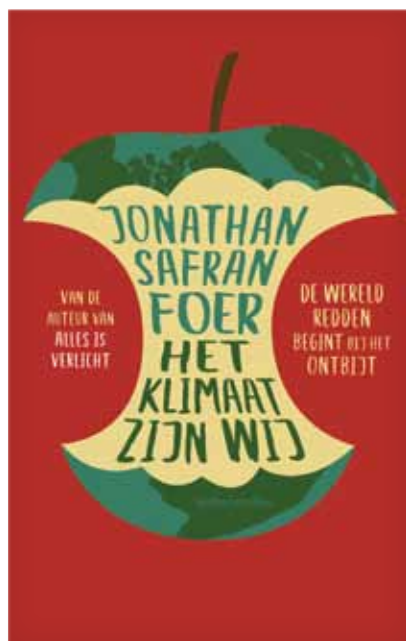

Ik ontmoet de Amerikaanse schrijver in het Ambassade Hotel in Amsterdam, de gewoonlijke *hot spot* voor internationale schrijvers op doorreis.

Hoewel het aan hem is af te zien dat hij er al bijna twee dagen aan interviews heeft opzitten, wuift hij mijn vraag of hij even wil pauzeren weg, zoals een echte Amerikaan betaamt. Maar tegen mijn stereotype verwachting in, praat hij heel rustig en bedachtzaam.

WETEN EN GELOVEN

We hebben de wereld in één grote veehouderij veranderd, en dat begint zijn tol op te eisen. In *Het klimaat zijn wij* weet Foer je met slimme vergelijkingen en anekdotes te overtuigen dat we daar iets tegen moeten en bovenal kunnen doen. Door de ondertitel *De wereld redden begint bij het ontbijt* verwacht je misschien een soort zelfhulpboek om veganist te worden. Toch is het alles behalve dat. 'Als dit boek iemand heeft geholpen om zijn leven te beteren,

Jonathan Safran Foer, *Het klimaat zijn wij*. De wereld redden begint bij het ontbijt, vertaling: Patty Adelaar, Uitgeverij Ambo|Anthos, 280 pagina's (€ 21,99)

Jonathan Safran Foer

JEFF MERMELSTEIN

dan ben ik dat zelf. In die zin is het letterlijk een zelfhulpboek,' lacht de schrijver. 'In feite is het gewoon een verslaglegging van mijn gedachten en ervaringen.'

Zo schrijft hij bijvoorbeeld over zijn stervende grootmoeder, die als meisje in haar eentje wegvlochtte uit haar Poolse dorp toen de nazi's het land binnenvielen. Een verhaal dat als een rode draad door het boek loopt. Die persoonlijke aanpak was een bewuste keuze, of eerder, een automatisme. 'Verhalen van mensen hebben op mij een veel grotere impact dan droge feiten. Als ik zelf over klimaatverandering lees, dan maakt dat me vaak voor even bang of boos, maar daarna ga ik weer verder met mijn leven. De informatie alleen zet me nooit aan tot verandering. Daarom wilde ik een nieuwe manier vinden om het verhaal van klimaatverandering te vertellen, die mensen – en mezelf – wél tot actie aanspoort.'

Die moeilijkheid om ook daadwerkelijk op te staan, komt volgens de auteur door het verschil tussen weten en geloven. Ook al weten we de feiten, de dreiging is te groot en abstract om als mens in te geloven, zoals Foers overgrootouders niet geloofden dat de nazi's echt voor hun deur zouden staan. Omdat de auteur hier zelf ook mee worstelt, geeft hij een concrete suggestie die vrijwel iedereen kan opvolgen: eet enkel veganistisch vóór de avondmaaltijd. Foer: 'Dat zou de uitstoot van methaan en distikstofmonoxide, twee van de grootste broeikasgassen,

direct aanpakken. Dat is dus een goede eerste stap. Het is niet zo dat we de planeet kunnen redden door anders te eten, maar we kunnen de planeet ook niet redden zonder anders te eten.'

Het klimaat zijn wij is dan ook een poging om wat tegengif te bieden tegen alle doemdenkerij in het klimaatdebat. 'De waarheid is: de wereld gaat niet ten onder,' zegt Foer. 'Maar tegelijkertijd gaat het ook niet allemaal goed komen. Die twee dingen weten we zeker. We zullen een heleboel verliezen en veranderingen gaan ondervinden. De vraag is: hoeveel verlies en verandering vinden we acceptabel? Er zijn nu bijvoorbeeld al klimaatvluchtelingen; zullen dat er straks honderdduizend zijn, of honderd miljoen? Dat lijkt abstract, maar ik zou zeggen dat die aantallen er echt toe doen.'

THE BLUE MARBLE

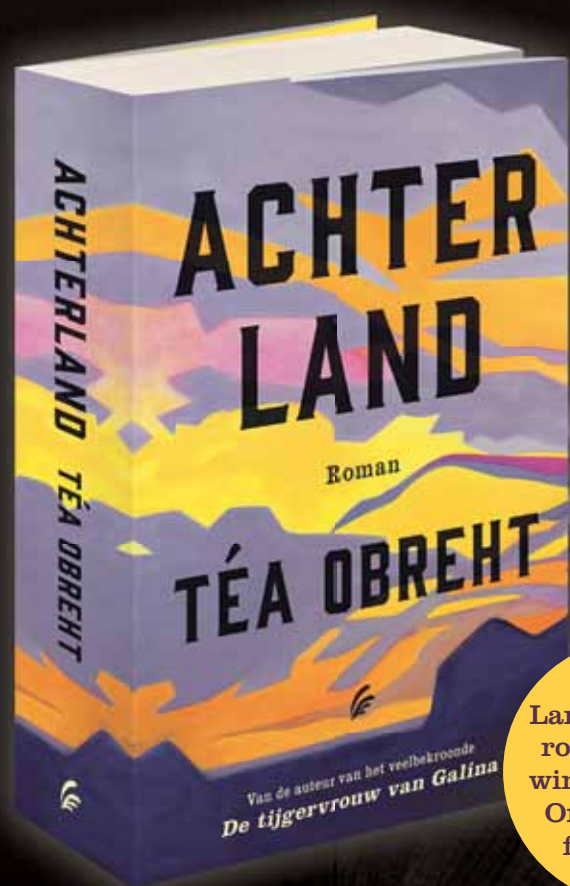
Een van de meest opzienbarende fenomenen die Foer in *Het klimaat zijn wij* beschrijft, is het 'overzichtseffect'. Deze term werd bedacht nadat de bemanning van de Apollo 17 onderweg naar de Maan in 1972 de eerste foto van de Aarde maakte: *The Blue Marble*. De aanblik van de Aarde, als eenzame bol in de zwarte ruimte, raakte de astronauten diep. 'Het is het plotselinge besef dat we op een planeet leven, wat vreemd genoeg heel makkelijk is om te vergeten,' legt de auteur uit. 'En dat onze planeet uniek is en de moeite waard om te beschermen.'

'Als dit boek iemand heeft geholpen om zijn leven te beteren, dan ben ik dat zelf. In die zin is het letterlijk een zelfhulpboek.'

Die foto bracht eenzelfde, kleinere versie van dat gevoel teweeg bij de mensen die het zagen. De opkomst van de milieubeweging in de jaren zeventig wordt daar dan ook vaak aan toegeschreven.

Om dat effect te ervaren hoeft je niet per se naar de Maan, meent Foer. 'We kunnen het ook door het leven zelf ervaren, bijvoorbeeld bij verjaardagen, op Oudejaarsavond, als we verliefd worden of als iemand overlijdt. Dan beseffen we ineens: dit is wat het leven is. En dat spoort altijd aan tot zorgzaamheid. Nu is het dus de uitdaging om ervoor te zorgen dat we dat effect in ons dagelijkse leven ondervinden. Hoe kunnen we onszelf eraan herinneren dat we op een planeet leven, waarvan we er maar één hebben en die onze zorg nodig heeft?' Op mijn vraag of dit boek zijn poging is tot het creëren van zo'n overzichtseffect, antwoordt de schrijver volmondig 'ja'.

Een man op zoek naar een thuis
dat hij niet kan vinden. Een
vrouw gebonden aan een huis
dat ze niet kan verlaten.

Langverwachte
roman van de
winnaar van de
Orange Prize
for Fiction

www.uitgeverijsignatuur.nl

Cadeautip voor de feestdagen

€ 12,99

Heeft *poedelnaakt* iets met een hond te maken? Waarom noemen we een praatziek persoon nu juist een 'kletsmajoor'? Waar zit je op als je 'op je hurken' zit? Deze en 97 andere vragen worden beantwoord in *Waar komt suikerspin vandaan?*

€ 14,99

De Kindertaalkalender van Onze Taal en Kidsweek, met weetjes, puzzels, moppen, taalblunders en raadsels. Voor kinderen van 8 tot 13 jaar. Een jaar lang een goed begin van de dag.

gedichten en beeldende kunst
op allerlei uitgaven die je dag net iets leuker maken

40 jaar
gedichten en beeldende kunst
uit de collectie van
PLINT
POEZIE EN BEELDDE KUNST

AGENDA 2020 - € 22,50
ISBN 9789059308718
WWW.PLINT.NL

€ 14,99

De Taalkalender van Onze Taal: 366 dagen lang lering en vermaak over het Nederlands: puzzels, taalkronkels, tips en weetjes, samengesteld door de medewerkers van Onze Taal. Dé kalender voor taalliefhebbers!

€ 13,99

"Religieus daten in de lift", "Gore praat met Trump", "Zere nek komt niet door kussen", "Politie haalt slang uit stofzuiger" – en vele, vele andere hilarische misstappen op het kronkelige pad van onze taal, verzameld in *Een topjaar voor eikels*.

Te koop op Onzetaalwebwinkel.nl

COLUMN

Rot zelf lekker op

De redactie van *Onze Taal* zet iedere maand een bijzonder taalboek in de schijnwerpers. Deze keer *Rot zelf lekker op* van Piet van Sterkenburg.

Eskimo's hebben vijftig woorden voor sneeuw, zo zegt men, maar is dat nou zo bijzonder? Wij Nederlanders hebben wel vijfhonderd woorden – minstens – voor personen die we (tijdelijk of permanent) niet mogen: *domoor*, *troel*, *kluns*, *sukkel*, *doos*, *eikel*, *trut*, *klootzak*, *lellebel*, *lul*, *muts*, *flapdrol*, *oelewapper*, *tuthola*, *debiel*, *mongool*, *schoft*, *crapuul*, *ploert*... En dat zijn dan de nettere, want we kennen ook *schubbekut*, *teckelbeffer*, *zaadlip*, *modderfokker*, *reetkever*, *geitenneuker*, *zakkenwasser* en *pisvlek* – om maar te zwijgen van alle dodelijke-ziekte-scheldwoorden. Het is een enorme verzameling, en er komen ook nog eens dagelijks nieuwe bij – op straat, maar ook in de sociale media, die een rijke voedingsbodem zijn voor nieuwe scheldwoorden en verwensingen.

Dat we elkaar zo vaak en zo gevarieerd uitschelden is zeer tot genoegen van Piet van Sterkenburg, voorheen hoogleraar lexicologie in Leiden en hoofdredacteur van het *Woordenboek der Nederlandsche taal*. Deze woordenverzamelaar is vooral dol op grove taal, en heeft daar al vele boeken over geschreven. Het nieuwste heet *Rot zelf lekker op*, en daarin komen alle soorten vuilbekkerij voorbij, systematisch geordend in hoofdstukken over schimp- en scheldwoorden (zie boven), scheldnámen (*Jan Lul*, *gekke Henkie*), vloeken, bastaardvloeken (*jemineetje*, *mozes kriebel*) en verwensingen (*krijg de Overmaasse hazewindhonden-pestpokkenkoorts*). En daarnaast gaat hij ook in op de thema's die er in al die grove taal te onderkennen zijn, zoals afscheidingen van het lichaam, seksuele handelingen en de daarbij gebruikte lichaamsdelen, ziektes, de dood, plus de gevoelige onderwerpen racisme, seksisme en islamofobie. En ook de afdeling 'obscene en beledigende gebaren' komt voorbij. Er staan natuurlijk honderden scheldwoorden in dit boek, maar een woordenboekelijke opsomming van termen is het zeker niet. Van Sterkenburg vertelt hoe we eraan zijn gekomen, waarom we ze gebruiken, en ook hoe erg ze zijn – en geeft er weetjes en anekdotes bij. *Rot zelf lekker op* is dus meer een leesboek dan een opzoekboek, maar via het register zijn alle woorden terug te vinden. Overigens is *eskimo* ook een scheldwoord – ze worden liever Inuit genoemd.

Raymond Noë

Piet van Sterkenburg, *Rot zelf lekker op*. Over politiek incorrect en ander ongepast taalgebruik, Uitgeverij Scriptum, 192 pagina's (€ 16,00)

Het Genootschap Onze Taal is een vereniging voor taalliefhebbers, dat elke maand het blad *Onze Taal* uitbrengt en daarnaast fungeert als Taaladviesdienst. Kijk voor meer informatie op:

www.onzetaal.nl.

RECENSIE

Victoriaanse pastei met kip

JOSEPHINE VAN MY INNER VICTORIAN

Dickensfestijn op tafel

Er bestaan al Charles Dickens-kerstmarkten, dus een kookboek met de naam van de Engelse schrijver in de titel kan er ook wel bij. Feest wordt het gegarandeerd met de huiselijke negentiende-eeuwse recepten uit *Aan tafel met Charles Dickens*.

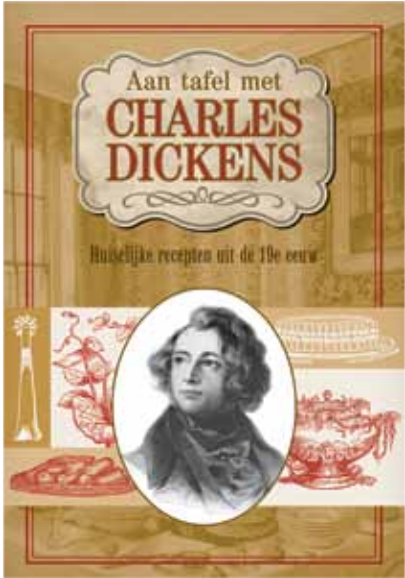
Door Oglaya Doua

Als ik aan Charles Dickens denk, denk ik – behalve aan klasiekers als *Oliver Twist*, *David Copperfield* en *A Christmas Carol* – ook aan eten. Christmas pudding natuurlijk, maar ook pastei. Laat ik maar eerlijk zijn: ik heb een zwak voor alles wat huiselijk is. Een kookboek met recepten die geïnspireerd zijn door verhalen van de beroemde schrijver vond ik dus helemaal niet zo'n gek idee. Behalve een aantal klassieke Victoriaanse gerechten met een moderne twist, vind je in dit kleine kookboek ook informatie over de keuken van de negentiende eeuw. Deze wetenswaardigheden worden mooi in de context van de industriële revolutie en de opkomst van de middenklasse geplaatst. *Aan tafel met Charles Dickens* bestaat uit vijf gedeelten: soep, vlees, groenten, desserts en (uiter-

aard) bij de thee. De gerechten zijn afkomstig van grote Victoriaanse kookboekenschrijfsters als Mrs. Beeton en Eliza Acton, maar ook van het menuboekje *What Shall We Have For Dinner?*, dat Dickens' echtgenote Catherine onder een pseudoniem schreef. Elke sectie wordt voorafgegaan door een quote uit een van Dickens' verhalen. Tussendoor geeft de auteur Josephine, bekend van haar blog 'My inner Victorian', achtergrondinformatie over hoe een negentiende-eeuwse keuken eruitzag, hoe men maaltijden bereidde en op welke tijden er gegeten werd en

met wie. Al deze informatie nodigt uit om mooie gerechten op tafel te zetten. Gelukkig maar dat er tegenwoordig zo iets bestaat als een mixer om bijvoorbeeld een Victoria sponge cake te maken. Dat is wel zo fijn van dit boekje. Victoriaanse gerechten hebben over het algemeen de reputatie niet bepaald makkelijk te zijn. Niet voor niets werd de maaltijdbereiding in de negentiende eeuw vaak met meerdere handen gedaan. Dit kookboek geeft handvatten om leukere, huiselijke gerechten klaar te maken zonder al te veel gedoe. Geen *haute cuisine*, maar wel iets wat je je schoonouders kunt voorschotelen. Jammer is wel dat er weinig foto's in staan. Bij een kookboek is dat wel zo prettig. Gelukkig maken grappige weetjes veel goed. Kennelijk hield de familie Dickens van kaas. Veel kaas. In de eerste editie van Catherines menuboekje staat toasted cheese genoemd in bijna een derde van alle menu's. En dus ontbreekt een recept voor toasted cheese met waterkers niet. *Aan tafel met Charles Dickens* is een mooie samenstelling geworden van Victoriaanse recepten, tradities en verhalen uit het leven van Charles en Catherine Dickens. Voor iedereen die wel van het kneuterige en o zo gezellige aspect van eten houdt is het een echte aanrader.

Josephine van My Inner Victorian, *Aan tafel met Charles Dickens*. Huiselijke recepten uit de 19e eeuw, Uitgeverij Het Zwarte Schaap, 80 pagina's (€ 12,50)

• Cartoons op bestelling
door striptekenaar:
ERWIN SUVAAL
• bedrukken van sportshirts,
hoodies, t-shirts

SUVAALSHIRTS

www.suvaalshirts.nl • 010-4500097 • info@suvaalshirts.nl

Heerlijk houten huis te huur in de Ardennen.

De Boekenkrant biedt haar lezers in samenwerking met boekhandel Roelants een rustiek vrijstaand landhuisje aan in de Belgische Ardennen. Het ligt in het dorpje Daverdisse. Hier is de laatste 40 jaar weinig veranderd. Ideaal voor een verblijf vol ontspanning of inspanning. De huisbibliotheek staat garant voor wekenlang leesplezier.

Een weekend (vrij-ma) of een midweek (4 nachten) kost 275,- en een week 375,-. Kijk voor meer informatie op www.roelants.nl

BOEKENKRANT

EEN EERBETOON AAN MARTINE BIJL. STEM OP *RINKELEKINK*

RINKELEKINK
MARTINE BIJL

**NS
PUBLIEKS
PRIJS
GENOMINEERD**

AC

NEEM EEN ABONNEMENT, 4 NUMMERS VOOR € 12.

NO. 5, SEPTEMBER 2019, € 3,-
WWW.MILITAIRECOURANT.NL

**MILITAIRE
COURANT**

**OVERAL
TER WERELD**

COEFS MARINIERS, PAGINA 4

Operatie Market Garden, TNO en
Oorlog in de operatiekamer

**MET
BOEKEN-
BIJLAGE!**

**KIJK VOOR MEER INFORMATIE
OP WWW.MILITAIRECOURANT.NL**

Over Genade zegt psychiater en bestsellerauteur Bram Bakker:
*Een fascinerende beschrijving van
familietrauma's die generaties lang doorwerken.*

Genade *van* Mirjam Vriend

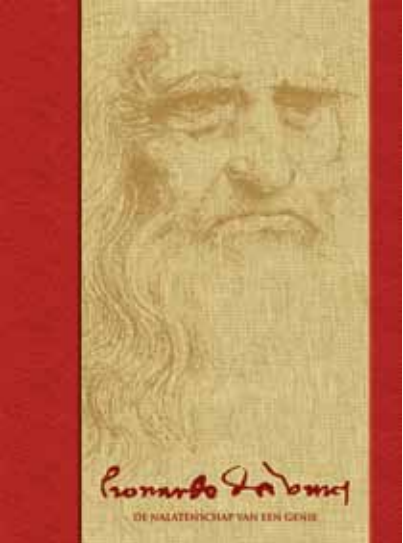
Wat is erger dan de pijnlijke dingen die je weet over je familie? De pijnlijke dingen die je niet weet.

Leah Soesman is gezegend met het muzikale talent van haar moeder. Door Leah's beloftevolle leven waart ook een spook dat depressie heet. Een onbegrijpelijke schaduw, die haar moeder en grootouders in de greep houdt.

*'Het gevoel dat de
familiegeschiedenis in Genade bij
de lezer oproept is ontroering.'*
★★★★★ De Boekenkrant

BOEKFRAGMENT

Leonardo da Vinci

Martin Kemp & Fabio Scaletti, *Leonardo da Vinci. De nalatenschap van een genie*, vertaling: Linda Jansen, Uitgeverij KokBoekencentrum, 304 pagina's (€ 75,00) www.kokboekencentrum.nl

Hét kunstboek over Leonardo da Vinci, zijn mooiste schilderijen en tekeningen.

De legendarische Leonardo is vijfhonderd jaar na zijn dood nog volop aanwezig in de cultuur van vrijwel iedere plek op aarde. Hij heeft zijn universele genialiteit tot uitdrukking gebracht in kunst, wetenschap

en techniek, en deze uitingen winnen nog steeds aan schoonheid. Zijn sensationele esthetische keuzes en bovenaardse intuïtie wekken voortdurend verwondering en verbijstering en worden in alle tijden gevierd en herontdekt.

Doel van deze uitgave is zijn mythische werk te vieren en de grenzen van de traditionele monografie te overschrijden. Het verhaal van de Meester wordt verteld in de afbeeldingen van al zijn grote meesterwerken, niet alleen zijn schilderijen, maar ook zijn cartografische, botanische, anatomische, militaire en civieltechnische studies. En dan zijn er nog producties op andere terreinen, waarin Leonardo op verrassende wijze de toekomst voorzag. Deze uitgave bevat ook minder beroemde werken, verborgen en bediscussieerde werken, waarvan de recent voorgestelde toeschrijving aan Leonardo onderwerp is van debat tussen geleerden en grote Leonardokenners.

De aandacht voor het thema van de toeschrijving kan de lezer helpen de geschiedenis te ontdekken van deze schilderijen, hun eigenaars en soms mysterieuze lotgevallen, die ertoe hebben geleid dat het werk nu is waar het is, in musea of particuliere collecties. Het zijn fascinerende verhalen, culminerend in de geschiedenis van de Bella Principessa uit Leonardo's Milaanse periode, die wel een intrigerende roman lijkt.

Deze doorleefde reis naar de schoonheid van Leonardo's brein is een diep eerbetoon aan de Meester en zijn unieke werken, die nog altijd emoties opwekken in de blikken en harten van iedere liefhebber van zijn genialiteit en esthetiek.

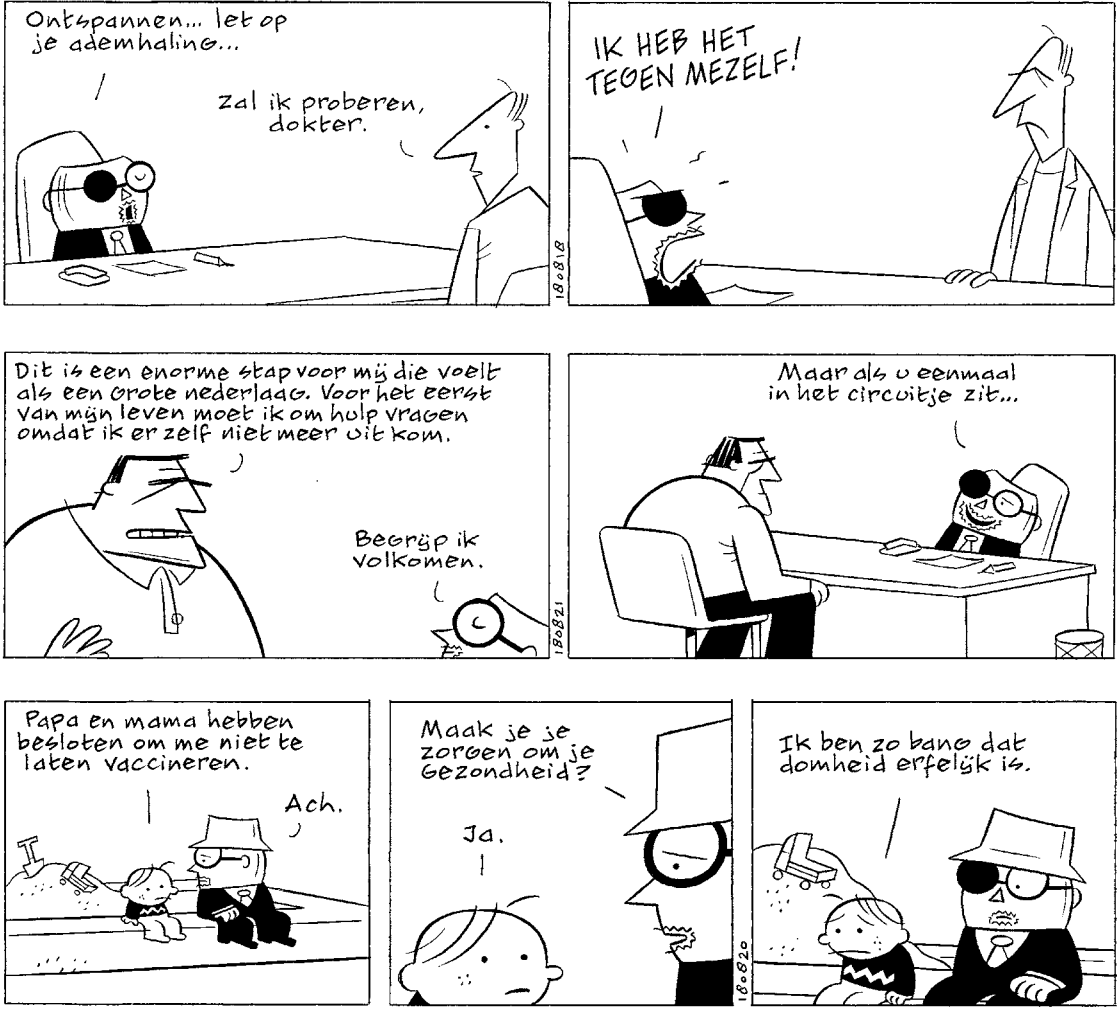
BOEKFRAGMENT

Sigmund negenentwintigste sessie

De praktijk van dokter Sigmund wordt bevolkt door uitbehandelde patiënten, meeroudergezinnen, oude mensen die met zaken zitten die maar niet voorbijgaan en dan ook nog meneer Baltus.

Peter de Wit, *Sigmund negenentwintigste sessie*, Uitgeverij De Harmonie, 72 pagina's (€ 10,90) www.deharmonie.nl www.sigmund.nl

TOP 30

De dertig bestverkochte boeken in Nederland en Vlaanderen

NEDERLAND

Week 44, 2019. Bron: Stichting CPNB

1 (1) 8e week Rutger Bregman, <i>De meeste mensen deugen</i>	6 (2) 75e week Lucinda Riley, <i>De zeven zussen</i>	11 (nieuw) Henk Blanken, <i>Beginnen over het einde</i>	16 (14) 72e week Lucinda Riley, <i>De zeven zussen 2. Storm</i>	21 (16) 70e week Lucinda Riley, <i>De zeven zussen 3. Schaduw</i>	26 (27) 49e week Roxane van Iperen, <i>'t Hooge Nest</i>
2 (nieuw) Jeroen Smit, <i>Het grote gevecht</i>	7 (22) 4e week Dirk de Wachter, <i>De kunst van het ongelukkig zijn</i>	12 (8) 5e week Fokke Obbema, <i>De zin van het leven</i>	17 (17) 46e week Ilja Leonard Pfeijffer, <i>Grand Hotel Europa</i>	22 (21) 60e week Lucinda Riley, <i>De zeven zussen 4. Parel</i>	27 (26) 42e week Lucinda Riley, <i>De zeven zussen 5. Maan</i>
3 (nieuw) Frits Spits, <i>Alles lijkt zoals het was. De nieuwe standaards</i>	8 (3) 8e week Oek de Jong, <i>Zwarte schuur</i>	13 (9) 8e week Huib Modderkolk, <i>Het is oorlog maar niemand die het ziet</i>	18 (11) 7e week Margaret Atwood, <i>Het verhaal van de dienstmaagd</i>	23 (19) 3e week Wim Daniëls, <i>Het dorp</i>	28 (23) 10e week David Lagercrantz, <i>Millennium 6. Zij die moet sterven</i>
4 (nieuw) Suzanne Vermeer, <i>Sneeuwexpress</i>	9 (4) 7e week Griet op de Beeck, <i>Let op mijn woorden</i>	14 (12) 2e week John Grisham, <i>De onschuldigen</i>	19 (nieuw) Mel Wallis de Vries, <i>Zwijg</i>	24 (13) 2e week Ted van Lieshout & Philip Hopman, <i>Boer Boris. Een paard voor Sinterklaas</i>	29 (20) 7e week Margaret Atwood, <i>De testamenten</i>
5 (10) 2e week Jussi Adler-Olsen, <i>Slachtoffer 2117</i>	10 (7) 9e week Jamie Oliver, <i>Jamie's VEG</i>	15 (6) 5e week Linda van Rijk, <i>Zoutelande</i>	20 (15) 4e week Youp van 't hek, <i>Lonely at the top</i>	25 (24) 7e week Stephen King, <i>Het instituut</i>	30 (28) 5e week Freddy Tratllehner, <i>Lekker Fred</i>

Jamie Oliver, *VEG. Simpele en heerlijke maaltijden voor iedereen*, Uitgeverij Kosmos, 309 pagina's (€ 29,99)

BOEKENKRANT TIPT

VEG

Heeft Jamie jou ook geïnspireerd om vegetarisch te koken en wil je nog meer groentegerechten leren maken? Wij tippen nog twee boeken waarmee je in een handomdraai de lekkerste, goedkoopste en bewuste maaltijden op tafel zet.

Rukmini Iyer, *De groene bakplaat. 75 groenterecepten uit de oven*, Uitgeverij Becht, 240 pagina's (€ 19,99)

Hanna Olvenmark, *Vegetarisch voor een prikkie. Lekker eten voor jou, je portemonnee en de planeet*, Uitgeverij Citrus, 156 pagina's (€ 19,95)

VLAANDEREN

Week 42, 2019. Bron: boekenvak.be

1 (2) Dirk de Wachter, <i>De kunst van het ongelukkig zijn</i>	6 (7) Peter van Gucht en Steve van Bael, <i>Nachtwacht 3. Queen Halloween</i>	10 (13) Philippe Delzenne, <i>Jommeke 296. De vuurdraak</i>	15 (23) Margaret Atwood, <i>De testamenten</i>	20 (98) Jean-Marie Dedecker, <i>Geen blad voor de mond</i>	25 (21) Ilja Leonard Pfeijffer, <i>Grand Hotel Europa</i>
2 (1) Sandra Bekkari, <i>Fast food</i>	7 (8) Griet op de Beeck, <i>Let op mijn woorden</i>	11 (10) Etienne Vermeersch, <i>Nagelaten geschriften</i>	16 (17) Pieter Aspe, <i>Van In Episode 2</i>	21 (20) Pascale Naessens, <i>Nog eenvoudiger met 4 ingrediënten</i>	26 (nieuw) Toni Coppers, <i>Messias</i>
3 (6) Ish Ait Hamou, <i>Het moois dat we delen</i>	8 (14) Peter van Gucht en Luc Morjaeu, <i>Suske en Wiske 349. Het lekkere lab</i>	12 (4) Servaas Bingé, <i>De Lijst</i>	17 (15) Roger Leloup, <i>Yoko Tsuno 29. Engeltjes en valken</i>	22 (nieuw) Sandy Volckaert, <i>Het grote boek van De Fabeltjeskrant</i>	27 (22) Koen Brandt, Mark Borgions en Paul Wauters, <i>Koning Odysseus</i>
4 (3) Pascale Naessens, <i>Nog eenvoudiger 2</i>	9 (9) Hec Leemans en Tom Bouden, <i>F.C. De Kampioenen 104. Vrouwen aan de macht</i>	13 (12) Rutger Bregman, <i>De meeste mensen deugen</i>	18 (19) Bart van Loo, <i>De Bourgondiërs</i>	23 (25) Lucinda Riley, <i>De zeven zussen</i>	28 (26) Nix, <i>De buurtpolitie 6. Brand! Brand!</i>
5 (5) Merho, Thomas Du Caju en Jos Vanspauwen, <i>De Kiekeboes 153. Achteraf bekeken</i>		14 (11) Karel Biddeloo, Patrick Cornelis en Willy van der Steen, <i>De Rode Ridder 58. De toverspiegel</i>	19 (16) Johan op de Beeck, <i>Het complot van Laken</i>	24 (57) Gert Verhulst, <i>Bumba. Mijn groot zoekboek</i>	29 (24) Stephen King, <i>Het instituut</i>
					30 (18) Dr. Danny De Looze, <i>Lactose, gluten en co</i>

EVENEMENT

Bram Bakker

Mirjam Vriend

Patty Duijn

Familie, eten én boeken

Op zondag 13 oktober ver-ruilde ik de redactievloer in het drukke Utrecht voor het uitgestrekte landschap van de Veluwe. In samenwerking met De Theaterloods organiseerde de *Boekenkrant* in de prachtig groene oase van het voormalig Zendstation Radio Kootwijk een inspirerende middag vol muziek, kunst én literatuur.

Door Janneke Blok

De heerlijke geur van groen natuurschoon wordt al gauw vermengd met die van versgebakken broodjes, rijpe kazen en dampende pompoensoep. Traditiegetrouw worden ook deze Zalige Zondag de bezoekers van De Theaterloods verwelkomt met een (h)eerlijke lunch. Vooral de vegetarische champignonragout in de daarvoor bestemde bladerdeegbakjes is favoriet onder de gasten. 'Dit aten we vroeger altijd tijdens het kerstdiner bij mijn ouders,' hoor

ik een van mijn tafelgenoten zeggen. Ze is vast niet de enige op wie het gerecht deze uitwerking heeft, want ook mij voeren de ragoutbakjes terug naar de goedgevulde eettafel bij mijn opa en oma tijdens feestdagen.

Familie is precies waar het om draait tijdens deze culturele zondag. Hoewel de feestelijke ragoutbakjes en de titel van het evenement, 'Lang leve de familie!', wellicht anders doen vermoeden, gaat het deze middag over familieperikelen, rouw en verlies. Aanleiding daarvoor is de verschijning van de roman *Genade* van actrice en schrijfster Mirjam Vriend, over het leven van pianiste Leah Soesman. Achter het muzikale talent dat zij van haar moeder, de beroemde celliste Channah, heeft geërfd, gaat een grote duisternis schuil. Het gezin, bestaande uit Leah, opa en oma, gaat gebukt onder de depressies van de celliste en dat heeft onvermijdelijk een grote impact op het leven van de hoofdpersoon. Geheel in stijl lanceert Vriend haar debuut met een unieke

muzikaal-literaire presentatie, waarin ze de personages uit haar boek tot leven brengt. 'Het kwam altijd slecht uit, gisteren, vandaag, morgen en volgende week ook. Vanwege mama, er was altijd wat met mama, dus al het andere kwam slecht uit. Leah kwam slecht uit.' Het zijn de veelbetekenende woorden van de hoofdpersoon, die Vriend in haar monoloog laat weerklinken onder begeleiding van dramatische celloklanken.

Het is een indrukwekkende opening van het zaalprogramma, waarin een traan en een lach hand-in-hand gaan. Terwijl de woorden van psychiater Bram Bakker en 'rouwdoula' Patty Duijn over de rol van het gezin bij ingrijpende gebeurtenissen de zaal tot nadenken stemmen, wordt het publiek weer nieuw leven ingeblazen met de prachtige vertolking van de liedjes van Maarten van Roozendaal door zanger Bas Bons en zijn band. Ikzelf heb de eer een persoonlijke selectie van vijf boeken rondom het thema te tippen, waarvan het hoopvolle *Aan tranen heb je*

Achter het muzikale talent dat zij van haar moeder, de beroemde celliste Channah, heeft geërfd, gaat een grote duisternis schuil.

toch niks tot een van mijn favorieten behoort. Hierin wordt een meisje na de dood van haar papa liefdevol opgevangen door haar opa en oma, die haar verdriet niet kunnen wegnemen maar wel verzachten. Bijvoorbeeld door haar lievelingseten te maken. Ik moet gelijk weer denken aan de champignonragout van eerder die middag. Familie, eten én boeken: het blijkt een gouden combinatie.

Mirjam Vriend

Walter Supér van De Theaterloods met Jan Louwers en Janneke Blok

Mirjam Vriend en Janneke Blok

FOTO'S ELINE BON I.O.V. DE THEATERLOODS

BOEKHANDEL

LIJST

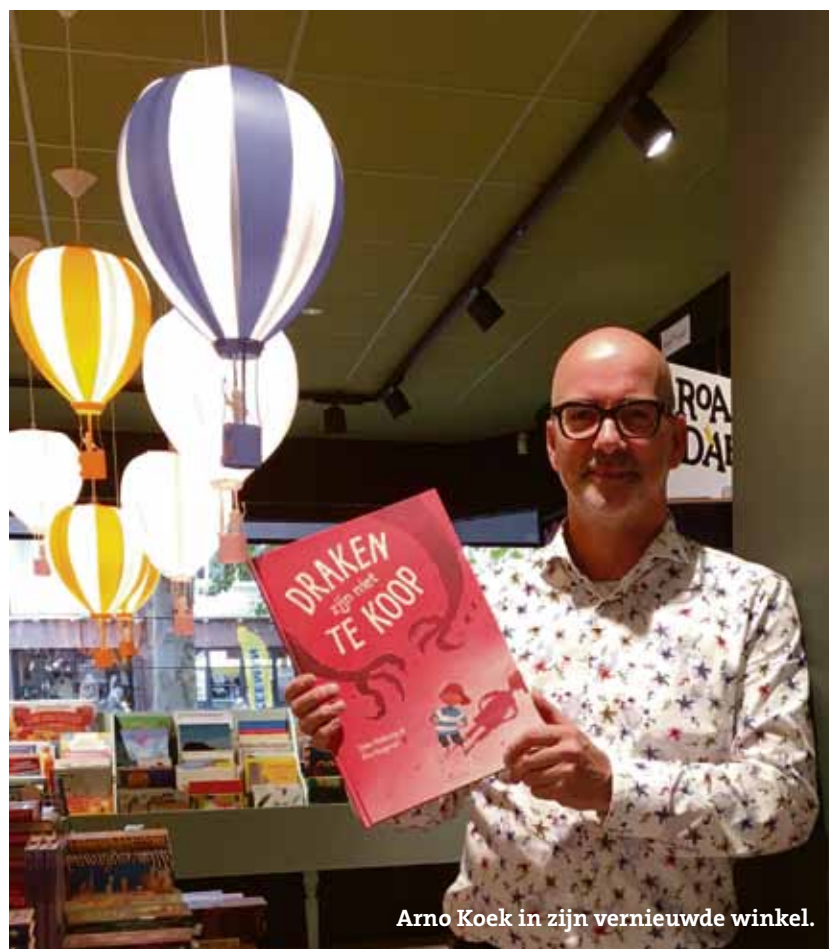
Boekhandels die de *Boekenkrant* verspreiden

Voor een compleet actueel overzicht kijkt u op www.boekenkrant.com/boekhandels. Staat uw naam niet op de lijst, of heeft u aanpassingen? Geef het door via info@boekenkrant.com

NEDERLAND	BUNSHOTEN- SPAKENBURG Bruna Van de Geest	HAAKSBERGEN Boek en Buro	MAASSLUIS Boekhandel Het Keizerrijk	Het Witte Huys	Boekhandel Kees
AALSMEER Boekhuis Aalsmeer	CASTRICUM Boekhandel Laan	HAARLEM Boekhandel Gillissen & Co Boekhandel De Vries Van Stockum Bruna Cronjéstraat Kinderboekwinkel Kiekeboek	MAASTRICHT Boekhandel Dominicanen	RODEN Boekhandel Daan Nijman	VLISSINGEN Boekhandel 't Spui
ALKMAAR Boekhandel Feijn Van der Meulen's Boekhandel	CUIJK The Read Shop Cuijk	HAREN (GR) Boomker Boeken	MEPPEL Riemer Barth	ROERMOND Plantage Boekhandel Boekhuis de kleine Tovenaar	VOORBURG Kinderboekhandel In de Wolken
ALMELO Boekhandel Broekhuis	DEN BOSCH Boekhandel Adr. Heinen	HEDEL The Read Shop Hedel	MIDDELBURG De Drvkkery	ROSENDAAL Boekhandel De Boekenwurm	VOORSCHOTEN Boekhandel De Kler
ALPHEN A/D RIJN Boekhandel Haasbeek Boekhandel Haasbeek Herenhof	DEN HAAG Boekhandel Douwes Boekhandel De Vries Van Stockum Boekhandel Scheveningen	HEEMSTEDE Boekhandel Blokker	MIJDRECHT Boekhandel Mondria	ROSMALEN Boekhandel De Omslag	WAALWIJK Plantage Bookstore
AMERSFOORT De Algemene Boekhandel Boekhandel Riemer Boekhandel Veenendaal	DEVENTER Boekhandel Praamstra	HEERHUGOWAARD Bruna Middenwaard	MONNICKENDAM Nimo Boek	ROTTERDAM Boekhandel Donner Boekhandel Maximus Bosch & de Jong – Boekverkopers Boekhandel Van Rietschoten	WASSENAAR Boekhandel De Kler
AMSTELVEEN Boekhandel Venstra	DIEREN The Read Shop Dieren	HEEZE Boek- en Kantoorboekhandel Lektura	NAALDWIJK Boekhandel Vingerling	RIJNSWIJK Bruna Monnichmann	WILLEMSTAD Boekhandel Het Rozemarijntje
AMSTERDAM De Amsterdamse Boekhandel Boekhandel De Dolfijn Boekhandel Jimmink Boekhandel Scheltema Boekhandel van Noord	DOORN The Read Shop Doorn	HELMOND Boekhandel De Ganzenveer	NIEUWEGEIN The Read Shop Nieuwegein	SANTPOORT-NOORD Bredero Boeken	WOERDEN Boekhandel De Kler
ARNHEM Boekhandel Hijman Ongerijmd	DOORWERTH The Read Shop Doorwerth	HENGEL Boekhandel Broekhuis	NIJMEGEN Boekhandel Augustinus Boekhandel Roelants Dekker v.d. Vegt Boekverkopers Kinderboekwinkel Nijmegen	SCHAGEN Boekhandel Plukker	WORMERVEER Pasmaan Boek & Hobby
ASSEN Boekhandel Van der Velde Rapunsel Kinderboeken & meer	DORDRECHT Boekhandel Vos & Van der Leer Kinderboekwinkel De Giraf	HIPPOLYTUSHOEF De Wieringer Boekhandel	NOORDWIJKERHOUT Boekhandel Wagenaar & Van Halem	SCHIEDAM Schiedams Boekhuis	ZEIST Boekhandel Kramer & Van Doorn
BAARLE-NASSAU Bruna Baarle-Nassau	DRACHTEN Boekhandel Van der Velde	HOOGEVEEN The Read Shop XL Hoogeveen	NOOTDORP Bruna Lange Baan	SITTARD Boekhandel Krings	ZEVENAAR Rebers Boek en Buro
BAARN Boekhandel Den Boer	DRONTEN Voster Boekverkopers	HUIZEN Boekhandel Flevo	NUNSPEET Boekhandel Osinga	SNEEK Boekhandel Van der Velde	ZOETERMEER Boekhandel De Kler Boekhandel Sonneveld Bruna Dorpsstraat Silvester Boek & Spel
BARNEVELD Boekhandel Romijn	EDE Boek en Buro	IJMUIDEN The Read Shop Express Ijmuiden	OEGSTGEEST Boekhandel De Kler Rijnlandse Boekhandel	SON EN BREUGEL Boekhandel de Traverse	ZWOLLE Waanders In de Broeren
BEILEN Boekhandel Het Logboek	EINDHOVEN De Boekenberg Boekhandel Van Grinsven Boekhandel Van Piere	KAPELLE Boekhandel Lectori	OISTERWIJK Boekhandel Oisterwijk	STEENWIJK Steenwijks Boekhuys	VLAANDEREN
BERGEN OP ZOOM Quist Boeken	ENSCHDE Boekhandel Broekhuis	KERKRADE Boekhandel Leeskunst Boekhandel Deurenberg	OLDENZAAL Boekhandel Broekhuis	TIEL Boekhandel Arentsen	BRASSCHAAT Standaard Boekhandel
BILTHOVEN Bilthovense Boekhandel	EXLOO Geerts Warenhuis	KRIMPEN A/D IJssel Boekhandel Kamerbeek	OOSTERBEEK Boekhandel Meijer & Siegers	TILBURG Gianotten Mutsaers	BRUGGE De Reyghere boekhandel
BLEISWIJK Boekhandel Muilenburg	GELDROP Boekhandel Van Grinsven	LEEWARDEN Boekhandel Van der Velde De Toverlantaarn	OSS Boekhandel Derijks	UITHOORN The Read Shop Express Uithoorn	GENK Malpertuis
BODEGRAVEN The Read Shop Karssen	GOES Boekhandel De Koperen Tuin	LEIDEN Boekhandel De Kler Boekhandel Kooyker Boekhandel Silvester	OUDEKERK A/D AMSTEL Boekhandel Sprey	UTRECHT Boekhandel Kees Broese boekverkopers Savannah Bay De Utrechtse Kinderboekwinkel	HEIST-OP-DEN-BERG Het Voorwoord
BOXMEER Van Dinter Media	GOIRLE Blz. Boekhandel Buitelaar	LEIDERDORP Boekhandel De Kler	OUDEWATER The Read Shop Oudewater	VALKENSWAARD Boekhandel Priem	MECHELEN Salvator
BREDA Boekhandel Van Kemenade & Hollaers Libris Boekhandel Buitelaar	GORINCHEM Boekhandel De Boekenkist	LEIDSCHENDAM Boekhandel De Kler	PIJNACKER Boekhandel van Atten Bruna Ackershof	VEENENDAAL Boekhandel Van Kooten	TURNHOUT Standaard Boekhandel
BREUKELEN Boekhandel Van Kralingen	GOUDA Boekhandel Verkaaik The Read Shop Goverwelle	LISSE Grimbergen Boeken	PURMEREND Boekhandel Het Leesteken	VEGH Boekhandel Schellen	
	GRONINGEN Boekhandel Van der Velde Boekhandel Riemer	LOCHEM Boekhandel Lovink	PUTTERSHOEK Marjan Houtman Lezen & Schrijven	VELP (GD) Boekhandel Jansen & De Feijter	
		MAARN Boekhandel Boek & Koek	RAALTE Bruna Ellenbroek	VENLO Boekhandel Koops	
			RHOON	VENRAY Roojboek	
				VLEUTEN	

BOEKHANDEL BLOKKER, HEEMSTEDDE

Arno Koek in zijn vernieuwde winkel.

Verbouwd, verdubbeld en vernieuwd!

Elke maand bezoeken we een van de vele mooie *Boekenkrant*-boekhandels die ons taalgebied rijk is. Deze maand reisden we af naar Heemstede om ons te laten inspireren door Boekhandel Blokker.

DE EIGENAAR VERTELT

Arno Koek: 'Wij zijn trots op onze nieuwe winkel! Na een verbouwing van twee maanden keerden we op 22 oktober 2019 terug naar Binnenweg 138. Het is

een voorrecht om in roerige tijden deze stap in een mooie winkelstraat in Heemstede te kunnen maken. De winkel is compleet verbouwd en twee keer zo groot als voorheen. De voormalige kledingwinkel ernaast is erbij gevoegd, we hebben de muur doorbroken en er een nieuwe vloer ingelegd. Nu is er niet alleen extra ruimte voor een afdeling Engelse boeken, maar ook voor gast-sprekers en boekenclubs. Achterin is daarvoor een gedeelte ingericht met een grote leestafel en een podium. Ook is er een sprookjesachtige kinderafdeling, waar kinderen rustig kunnen lezen of voorgelezen worden. 'Bij het bedenken van het ontwerp waren voor ons team de volgende begrippen van groot belang: eigentijds, huiselijk, warm, stijlvol en fris. Wij vinden dat het gelukt is! Als je langskomt bij de winkel, hopen we dat je de verbondenheid met ons voelt, dat je warme herinneringen aan je bezoek hebt en graag wilt terugkomen. Mocht je niet in staat zijn langs te komen, kun je bij ons ook boeken online bestellen, met een gratis bezorging boven de € 15,00.'

DE MEDEWERKER TIPT (1)

Andrea Helmers tipt de nieuwe roman van Oek de Jong, *Zwarte schuur*. Dit is het indringende portret van de schilder Maris Coppoolse. Hij staat op het toppunt van zijn roem en heeft een overzichtstentoonstelling in het Stedelijk Museum in Amsterdam. Dan krijgt de pers lucht van een misdaad die hij als veertienjarige beging. Zijn herinneringen aan dit jeugdtrauma, dat zich in een boerenschuur voltrok, komen weer boven. Wat hij ook probeert, hij kan er niet aan ontsnappen. De rest van zijn leven, zijn werken en de relaties met de mensen om hem heen, worden door die ene fatale gebeurtenis getekend. **Andrea Helmers:** 'In een ongekend mooie stijl, in simpele, heldere zinnen heeft Oek de Jong een geweldige roman geschreven. Een haarscherpe afbeelding en treffende psychologische diepgang van personages maken van dit boek één groot leesgenot.'

DE MEDERWERKER TIPT (2)

De boekentip van **Annet Kamphuis** is het debuut *Op aarde schitteren we even* van dichtster Ocean Vuong. In deze roman schrijft een achttwintigjarige zoon een brief aan zijn moeder die niet kan lezen. Juist dat stelt hem in staat om op eerlijke en pijnlijke wijze hun familiegeschiedenis bloot te leggen. Die begon voor zijn geboorte, met de oorlog in Vietnam. Het trauma dat de familie daardoor opliep, werd van generatie op generatie in de vorm van geweld doorgegeven. De brief is een getuigenis van de problematische maar onmiskenbare liefde tussen de zoon en zijn alleenstaande moeder. En een poging om een eigen manier van overleven te vinden, een weg naar vrede en geluk in een gewelddadige wereld. **Annet Kamphuis:** 'Een bijzonder en spraakmakend debuut: literatuur en poëzie in één! Om ademloos te lezen en veel over na te praten!'

NIET TE MISSEN!

Woensdag 6 november om 20.00 uur: Nino Haratischwili, bekend van de prachtige roman *Het achtste leven* (voor *Brilka*) brengt een bezoek aan Nederland, en zo ook aan onze boekhandel. Ze zal worden geïnterviewd door Nelleke Geel van uitgeverij Meridiaan over haar nieuw verschenen roman *De kat en de generaal*. De voertaal is Engels.

Zaterdag 9 november om 12.30 uur: Ter gelegenheid van de Kookboekenweek (8 t/m 17 november) geeft Vanja van der Leeden niet alleen tips uit haar kookboek *Indorock. Indonesische smaken in een nieuwe jas*, maar laat ze ons ook wat proeven! Haar boek is genomineerd voor Het Gouden Kookboek 2019.

Vrijdag 15 november om 16.00 uur: Peter Römer, voorzitter van het Genootschap van Nederlandstalige Misdaadauteurs, gaat in gesprek met Charles den Tex over zijn boek *Verloren vrouw* en Michael Berg over *Ik zie je*.

Dinsdag 19 november om 20.00 uur: De Kunstmeisjes – Mirjam Kooiman, Nathalie Macieszka en Renee Schuit-Kniepstra – schrijven in hun gelijknamige boek enthousiast en aanstekelijk over oude en moderne kunst, zowel voor de doorgewinterde kunstliefhebber als de beginnende enthousiasteling.

BOEKHANDEL BLOKKER

Kijk voor meer informatie op
www.boekhandeldblokker.nl
of loop spontaan binnen:

Boekhandel Blokker, Binnenweg 138,
2101 JP Heemstede

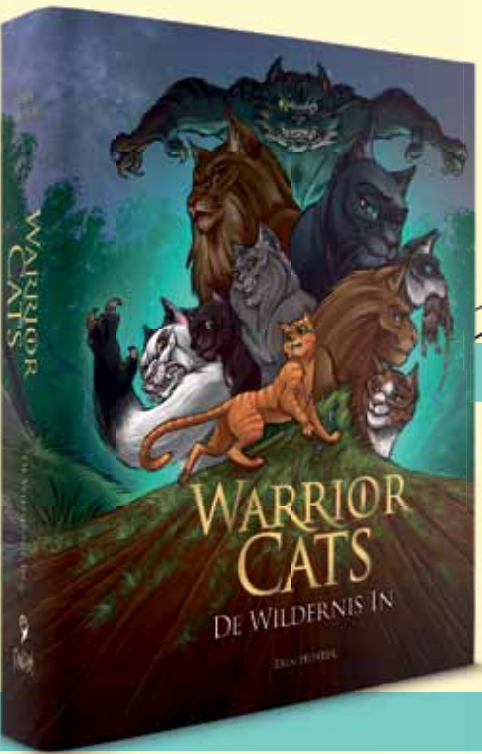

WARRIOR CATS

De Wildernis In

Luxe editie

Al eeuwenlang delen vier wilde kattenclans het woud volgens de regels die door hun voorouders zijn vastgesteld. Maar de DonderClan verkeert in groot gevaar als de SchaduwClan zich niet langer aan die regels houdt en het hele woud wil overheersen. Dappere krijgskatten sterven, soms onder vreemde omstandigheden... Dan verschijnt ineens een doodgewone huiskat op het toneel. Hij heet Rufus en zijn komst markeert het begin van een nieuw tijdperk voor de Clans.

Het eerste boek van de Warrior Cats nu prachtig geïllustreerd!

fantom.nl

Geronimo Stilton

Nu overal te koop!

Een blunder van Geronimo krijgt in deze megadikke Fantasia een hele lange staart ... Maar wel een superspannende! Zet je horloge gelijk en je 3D-bril op en begin aan een magisch avontuur vol spelletjes, kras- en ruikpagina's en een adembenemend, fenomenaal verhaal!

©ATY

wakkeremuis.nl

Neem een abonnement!

Aanmelden kan via boekenkrant.com/abo (of vul de bon in)

Ik neem een abonnement:

☐ Twaalf nummers van de Boekenkrant voor € 36,-

NAAM M/V

STRAAT

POSTCODE PLAATS

LAND

E-MAIL

TELEFOON

IBAN NUMMER

BETALING ☐ AUTOMATISCHE INCASSO ☐ PER FACTUUR (+ 2,50 ADMINISTRATIEKOSTEN)

GEBOORTEDATUM

HANDTEKENING

BK1019

BOEKENKRANT

Stuur deze bon naar: Boekenkrant, Zonnebaan 54, 3542 EG Utrecht, Nederland

VOLGENDE MAAND IN DE BOEKENKRANT

December is de perfecte maand om lekker warm op de bank met een goed boek de laatste dagen van het oude jaar door de brengen. Deze editie van de *Boekenkrant* staat dan ook boordevol winters leesvoer, van dikke pillen tot sprookjesachtige verhalen en ijzingwekkende thrillers.

- Zo interviewen we de Georgische Nino Haratischwili over haar nieuwe boek *De kat en de generaal*, dat dan misschien niet zo dik is als het succesvolle *Het achtste leven* (voor *Brilka*), maar een minstens zo interessant stukje geschiedenis vertelt. Ook Geert Mak neemt ons mee op reis door het verleden met zijn langverwachte vervolg op *In Europa* uit 2004: *Grote verwachtingen*.
- Verder bespreken we *De jachtpartij*, waarin de spanning tussen negen vrienden op oudejaarsavond in een afgelegen villa in de Schotse Hooglanden hoog oploopt, gaan we op avontuur met de Kerstmissaurus en de Winterheks met het gelijknamige jeugdboek van de Engelse zanger Tom Fletcher en bereiden we magische maaltijden uit je favoriete fantasy-boeken met het *Kookboek voor Geeks*.
- Tot slot gaan we in gesprek met Ish Ait Hamou over zijn nieuwe roman *Het moois wat we delen*, vertelt de Zweedse Frida Moisto ons alles over haar nieuwe thriller *Net nitroglycerine* en mag het aandoenlijke *Hup, Herman!* van meervoudig bekroond illustrator en schrijfster Yvonne Jagtenberg deze Kerst zeker niet ontbreken!

De *Boekenkrant* verschijnt iedere eerste maandag van de maand en is voor de klant gratis verkrijgbaar in de betere boekhandel. Thuis ontvangen? Vul de bon in op deze pagina.

BOEKENKRANT

Uphill Battle boekpromotie tel +31 302231718 redactie@boekenkrant.com verkoop@boekenkrant.com

De volgende *Boekenkrant* verschijnt op 2 december 2019

VOOR DE LEZER

LEZERSADVIES

Mayon Kleurkrijt

Elke maand kun je in deze rubriek kennismaken met een *Boekenkrant*-lezer. Deze keer: Mayon Kleurkrijt.

Wat doe je in het dagelijks leven?
‘Als online coach werk ik vanuit huis en maak ik vooral gebruik van Mindful Based Cognitive Therapy (MBCT). Op freelancebasis werk ik als spiritueel schrijver en heb ik bijvoorbeeld lessen ontworpen voor diverse afstandsonderwijsinstellingen in combinatie met illustraties.’

Waar haal je de *Boekenkrant* op?
‘Voordat ik een abonnement had, haalde ik de krant op bij Boekhandel Sonneveld in Zoetermeer.’

Hoe is je liefde voor lezen ooit begonnen?
‘Mijn moeder werkte bij een dagblad, waardoor er dagelijks manuscripten van boeken binnenkwamen die beoordeeld moesten worden.

Ik ben dus met schrijf- en leeswerk opgegroeid en leerde al heel snel lezen. De boeken van Astrid Lindgren, Karl May en Erich Kästner zijn mij vooral bijgebleven.
‘Later, toen ik op vakantie was in Zuid-Frankrijk, ontmoette ik een Nederlandse jongen, die *De Geverfde Vogel* van Jerzy Kosinski aan het lezen was, dat ik zonet in het Duits had uitgelezen. Zo raakten we aan de praat en vier jaar later verhuisde ik van Duitsland naar Nederland. Daar studeerden we allebei aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Ik begon te wennen en te houden van de Nederlandse taal via de boeken van Jan Wolkers, Gerard Reve, W.F. Hermans en Harry Mulisch.’

Welk boek zou je aan iedereen aanraden?
‘Uiteraard is het voor mij als enthousiast lezer moeilijk om een keuze te maken, daarom tip ik er twee. Van een buitenlandse schrijver zou ik *De*

opwindvogelkronieken van Haruki Murakami aanbevelen. En van een Nederlandse schrijver absoluut, als echte topper, de roman *Tonio* van A.F.Th. van der Heijden.’

Welk boek heb je nooit uitgelezen?
‘Ik lees graag biografieën, zoals *Gabriel García Márquez* van Gerald Martin en *M. Vasalis* van Maaïke Meijer. Na zijn dood verscheen *Zo is het genoeg. Het laatste jaar van Jan Wolkers* van Onno Blom. Ik keek toen al uit naar de eventuele biografie. Tien jaar later ben ik aan deze eveneens door Blom geschreven biografie begonnen, maar ik heb hem nooit uit kunnen lezen.’

Welk boek ligt er op dit moment op je nachtkastje?
‘Net heb ik het boek *Voorwaardelijke liefde* van Thierry Baudet uitgelezen. Op mijn nachtkastje ligt nu *Een goede zoon* van You-Jeong Jeong. Daar verheug ik mij op.’

WIN DIT BOEK

Jonathan Safran Foer, *Het klimaat zijn wij. De wereld redden begint bij het ontbijt*, vertaling: Patty Adelaar, Uitgeverij Ambo|Anthos, 280 pagina's (€ 21,99)

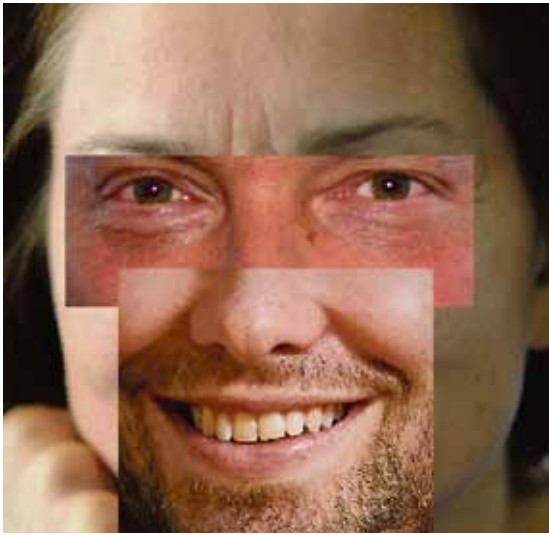
Door op een nieuwe manier over klimaatverandering te vertellen, hoopt Jonathan Safran Foer zoveel mogelijk mensen tot actie aan te sporen.

WIN EEN BOEK

Welke drie schrijvers zijn in dit beeld verborgen? Stuur de namen voor 25 november naar redactie@boekenkrant.com met als onderwerp ‘Win een boek’. Vermeld ook je naam en adres. Onder de goede inzendingen wordt een exemplaar van *Het klimaat zijn wij* van Jonathan Safran Foer verloot.

VORIGE KEER

Wie waren de drie schrijvers verborgen in het beeld in het oktober-nummer? Het goede antwoord is: **Mirjam Vriend, Andrew Gross en Samuel Levie**. In het oktober-nummer hadden we op het laatste moment de afbeelding van de schrijver **Samuel Levie** uit de krant gehaald, waardoor de prijsvraag wel erg lastig werd. Onze excuses hiervoor!

WINNAAR

Sarah Moss, *Geestgrond*, vertaling: Tjadine Stheeman, Uitgeverij Orlando, 176 pagina's (€ 21,50)

De scherpe lezer **René Mieremet** uit Leiden zag dat de afbeelding van **Samuel Levi** er niet in zat en heeft daarvoor het boek *Geestgrond* van Sarah Moss gewonnen!

COLOFON

Over de Boekenkrant

De *Boekenkrant* biedt kwaliteit voor een breed publiek. Onze onafhankelijke redactie besteedt aandacht aan literatuur, spanning, jeugd, strips en non-fictie. Iedere eerste maandag van de maand verschijnt de papieren editie, die wordt verspreid via boekhandels, bibliotheken en scholen in Nederland en Vlaanderen. Tevens is het mogelijk om als particulier een abonnement te nemen en de *Boekenkrant* thuisgestuurd te krijgen. Daarnaast plaatst de redactie regelmatig nieuwe artikelen op www.boekenkrant.com.

Contact

Uphill Battle boekpromotie, Zonnebaan 54, 3542 EG Utrecht, Nederland. Telefoon: + 31 30 2231718

Redactie

redactie@boekenkrant.com

Informatie over adverteren

verkoop@boekenkrant.com

Abonnementenservice

abo@boekenkrant.com
Telefoon: +31 881 102005

Online

www.boekenkrant.com
facebook.com/deboekenkrant
[@boekenkrant](https://twitter.com/boekenkrant)
[@boekenkrant](https://www.instagram.com/boekenkrant)

Oplage 21.000

De volgende *Boekenkrant* verschijnt op 2 december 2019.

Het team

Redacteurs: Janneke Blok, Mirjam Mulder en Jeroen van Wijk

Medewerkers: Wouter Adriaansen, Anne van Blijderveen, Mireille Bregman, Wendy Claes, Jacqueline Coppens, Oglaya Doua, Aefke ten Hagen, Katy Hurkmans, Hugo Jager, Lex Jansen, Jacomijn van Kempen, Merel Kuitert, Istvan Kops, Mieke van Meer, Laura Molenaar, Rianne Nieuwdorp, Selma Oueddan, Raymond Noë, Nora van Ouwerkerk, Hans Pols, Famke Prins, Ira Pronk, Emma Ringelding, Ellen Rooms, Elisa Ros Villarte, Yannick Schueler, Pauline Speetjens, Pieter-Jan Sterenborg, Erwin Suvaal, Carien Touwen, Gerda Visser, Renske van der Wal, Sonja Wessels, Saraï van Well, Tanja Wilming, Sabrina de Wit.
Vormgeving: Titus Vegter

Uitgever/Hoofdredacteur: Jan Louwers

MEDEWERKERS

Janneke Blok

Anne van Blijderveen

Wendy Claes

Jacqueline Coppens

Oglaya Doua

Hugo Jager

Istvan Kops

Mieke van Meer

Mirjam Mulder

Rianne Nieuwdorp

Selma Oueddan

Nora van Ouwerkerk

Hans Pols

Titus Vegter

Jeroen van Wijk

Buiten regen, binnen lezen

MARC-UWE KLING

LIVE OP CROSSING BORDER 2019!

HET
KANGOEROE
MANIFEST

In de boekhandel € 17,90

www.deharmonie.nl

LONGLIST MAN BOOKER INTERNATIONAL PRIZE

Grappen voor
de schutters

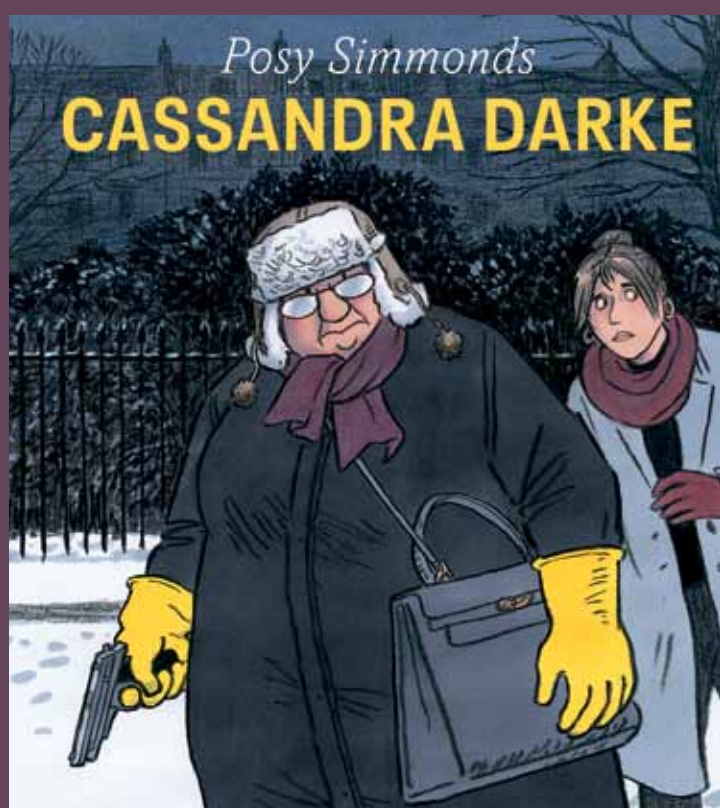
MAZEN
MAAROUF

Nu in de
boekhandel
€ 17,50

Live op Crossing Border 2019!

www.deharmonie.nl

Posy Simmonds
CASSANDRA DARKE

Nieuwe graphic novel van
de auteur van **Tamara Drewe**

In de boek- en stripwinkel € 24,90

www.deharmonie.nl

PETER DE WIT

SIGMUND
negenentwintigste sessie

Nieuw album van de grappigste
strippsychiater van Nederland

In de boek- en stripwinkel € 10,90

www.deharmonie.nl

www.deharmonie.nl